

La Tragika Semajno en Barcelono 1909 kaj Rakonto de Du framasonoj

La semana trágica en Barcelona en 1909 kaj un cuento sobre dos masones

Sylvia Hottinger Craig

Universidad Carlos III de Madrid, España

sylvia.hottinger@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6391-2726

La aŭtoro ŝatus danki Profesoron Andrew Prescott, D-ro David Wearing kaj la bedaŭrinde ĵus forpasinta D. Juan Avilés Farré (1950-2023) pro ilia subteno kaj helpo en la verkado de ĉi tiu artikolo.

Kvitanco: 15-a de januaro 2024/Akcepto: 25-a de februaro 2024

doi: <https://doi.org/10.15517/rehmlac.v16i2.56876>

Ŝlosilvortoj

Fotografio; Framasonoj; Barcelono; Tragika Semajno; Hispanio

Ŝlosilvortoj

Foto; masonistoj; Barcelono; Semana Trágica; Hispanio

Abstraktaĵo

Per revizio de la fontoj kaj uzo de fotoj de la Tragika Semajno de 1909 en Barcelono, ni vidas kiel la Hispana Imperio ne nur persekutis tiujn, kiujn ĝi koloniigis homojn, sed ankaŭ siajn proprajn civitanojn. Tio estas ne nur la unua vida reprezentado de la Empire Against Its Own, sed ankaŭ la rakonto de la du framasonoj akuzitaj je esti reĝisorinta ribelon. La unua fotita malordo en la historio de Hispanio, ĝia bildigo de barikada revolucio estas ofte konfuzita kun tiuj de la Hispana Enlanda Milito (1936-1939) en Barcelono.

Resumen

A través de una revisión de las fuentes de la Semana Trágica en Barcelona kaj la studo de la fotoj de la eventoj de 1909 vemos kiel la Imperio hispana ne nur persiguió al la personoj, kiuj koloniigis sin ankaŭ al la homoj de sia propra vilaĝo. Egale, estas la historio de la du masones akuzataj de organizi la ribelon. Algunas de estas bildoj se kunfunden kun la fotoj hechas dum la Milicio Civil Española en Barcelona (1936-1939).

Enkonduko

La Tragika Semajno de Barcelono en 1909 estas rimarkinda ne nur pro sia interna historia graveco sed ankaŭ ĉar ĝi estis la unua hispana ribelo por kiu vida reprezentado en la formo de fotoj pluvivas. Multaj fotoj de la Tragika Semajno ofte estas erare identigitaj kiel bildoj de la hispana enlanda milito en Barcelono. La Tragika Semajno havas diversajn nomojn kiel la Revolucio de 1909 aŭ la Katastrofoj en Barcelono. En la frua 20-a jarcento, Hispanio havis limigitan demokration, kaj ĝenerala striko en Katalunio eskaladis en ribelon, plejparte celante preĝejojn. Tiu okazaĵo surprizis la establodon ĉar malsuperaj soldatoj aliĝis al la ribelo, kaj ekstera armea interveno kaŭzis gravajn viktimojn kaj arestojn. Du eminentaj framasonoj, Alejandro Lerroux kaj Francisco Ferrer Guardia estis akuzitaj je ekigado de la ribelo. Fotoj neatendite kaptis la okazaĵojn, plifortigante perceptojn de laborista lukto kaj kreante vidan identecon por ili. La papero ekzamenos preteratentitajn fontojn por la studo de ĉi tiu leviĝo kaj konsideros kiel ĉi tiuj kontribuas al pli bona kompreno de la tragika semajno.

Malgraŭ gazetara biaso kontraŭ laboristoj kaj la akuzitaj framasonoj, fotoj ofertas malsaman perspektivon. La papero analizas tiujn bildojn sur tri komunikadniveloj: semantiko, fotografia komunikado, kaj ikonografiaj similecoj. Ĝi ilustras la distingon inter kio estas montrita kaj preterlasita en fotoj.

La analizo de fotoj inkluzivas diversajn aspektojn. La evidenta valoro de iuj povas esti rekte konfirmita per observoj, dokumentoj kaj iliaj mesaĝoj. Aliaj profitas de komparoj kun konataj bildoj, konataj kiel la "ikonografio de foto". Certaj bildoj reflektas la interagon inter parolagoj kaj ilia pli larĝa socia, politika kaj kultura kunteksto, kiel

priskribita de Bredekamp¹. Tamen gravas rekoni, ke fotoj montras nur parton de la rakonto, kun iuj elementoj lasitaj neviditaj aŭ preterlasitaj, kiel emfazas Amador Carretero².

En la fruaj 1900-aj jaroj, fotarto havis teknikajn limigojn, ofte devigante subjektojn pozi. Iuj bildoj kongruas kun oficialaj kontoj, dum aliaj kontraŭdiras ilin. Ĉi tiu artikolo ankaŭ ekzamenas la fotistojn kaj ilian portretadon de la tri ĉefaj sociaj grupoj: la armeo, la Romkatolika Eklezio kaj la laboristoj.

¹ Horst Bredekamp, Bildaj Agoj. A systematic Approach to Visual Agency (Berlino: De Gruyter, 2015), 33.
² Marí aPilarAmadorCarretero, "Laimagenfotográficaysulectura", in Segundas Jornadas Imagen, Cultura y Tecnología a (2º, 2003, Getafe, Madrido), eds. PilarAmadorCarretero, Jesús Robledano Arillo kaj Rosario Ruiz Franco (Madrido: Universidad Carlos III, Editorial Archiviana), 2, 26004.

La Armeo

Hispanio perdis sian lastan kolonion en 1898 kaj la perdo de siaj kolonioj, precipe Kubo, estas ankoraŭ referencpunkto por malvenko. Frazoj kiel "Pli estis perdita kun Kubo" estas uzataj en ĉ tiu kunteksto. Ekzistas ankaŭ la diro "la lasta el Filipino" por iu konstante malfrue aŭ malrapide ekkapti. La perdo de la kolonioj influis ankaŭ framasonismon, ĉar ĝi perdis kredindecon en Hispanio pro akuzoj de apogante sendependecajn movadojn en Latin-Ameriko. Tamen, kelkaj framasonaj loĝoj komencis funkciigi denove en Madrido kaj Barcelono antaŭ 1900.

Alvarez Junco klarigas, ke la hispanaj aŭ toritatoj, precipe la reĝo Alphonse xiii, estis nepreparitaj por la perdoj suferitaj de la hispana armeo³. Publika opinio en Hispanio ne estis entuziasma pri koloniaj klopodoj, kaj la hispana popolo havis malsaman sintenon al koloniaj militoj komparite kun la angloj aŭ la francoj. La ceteraj kolonioj de Hispanio estis limigitaj al ŝtalminejoj en la Rif-regiono de Maroko, private posedata fare de kvar konglomeratoj: la Figueroa grupo, la Marques of Comillas kaj la grupo de Guell, la McPherson-grupo, kaj la Fernandez-grupo. Tiuj minoj en la Rif-regiono alfrontis atakojn de marokanoj malobservantaj interkonsentojn kun la hispana registaro.

En julio 1909, marokaj ribelantoj atakis kaj mortigis fervojistojn, kaŭ zante registaran mobilizadon. Responde, sindikatoj, anarkiismaj grupoj kaj la socialisma partio organizis kontraŭ militan Ĝeneralan Strikon en gravaj urboj kiel Madrido, Barcelono kaj Valencio⁴. Tiu ĉi striko havis socian kaj politikan fokuson, ne nur ekonomian⁵.

Bildo 1

José Álvarez Junco, *El emperador del Paralelo. Lerroux y la demagogia populista* (Barcelona: RBA Libros, 2011), 294.

³⁴ Eloy Martí n Corrales, red., *Semana Trágica: entre las barricadas de Barcelona y el Barranco del Lobo* (Barcelona: Edicions Bellaterra, 2011), 347.

⁵ Corrales, *Semana Tragica*, 357.

La foto, farita de Alonso (1884-1937), membro de la Unio de Grafikaj Informistoj de Madrido kiu ankaŭ uzis la pseŭdonimon Felix Ortiz Perrello, estis prezentita sur la kovrilo de unu el la maloftaj, ilustritaj semajnaj ĵurnaloj. Ĝi kaptas kortuŝan momenton kiam soldato adiaŭas du inajn parencojn. La soldato prezentiĝas sombre, same kiel la virinoj dekstre de li. La virino maldekstre, kiu havas sian brakon ĉirkaŭ li, ploras. La du virinoj portas vestaĵojn faritajn el la sama ŝtofo, sugestante proksiman ligon, eventuale kiel fratinojn. Ilia fizika proksimeco implicas fortan familian ligon. La triopo estas ĉirkaŭita de homamaso, ŝajne nerimarkita de aliaj krom la fotisto. Ilia manko de okulkontakto kun la fotilo sugestas sorbadon en sia propra emocia momento. Dua soldato estas videbla malantaŭ la ĉeffiguro. La du virinoj estas modeste vestitaj kaj allogaj. La soldato eble tenas cigaredon.

Ĉi tiu kovrilo de Nuevo Mundo⁶ reflektas la aflikton de la hispana popolo dum la dua mobilizado kaj estis publikigita semajnon post la okazaĵoj de Tragic Week. La decida momento estis la 18-an de julio 1909, kiam la 3-a Cazadores Brigade adiaŭis siajn amatojn je la 17-a horo dum la publika vespera promenado. Protestoj kontraŭ la nova skizo erupciis tutlande. Estis la duan fojon kiam tiuj rezervoj estis redaktitaj denove, kaj nur tiuj kiuj povis havigi 6000 realan sendevigon estis ŝparitaj. Konsiderante ke la jara salajro de laboristo estis nur 10 realoj, tio estis grava financa ŝarĝo por multaj familioj. Kelkaj el tiuj viroj estis permesitaj geedziĝi kaj komenci familiojn antaŭ esti redaktitaj denove, igante ilian revenon kiel delegitoj precipe defia. Atestanto Bonafulla priskribis kiel virinoj kaj parencoj estigis ribelon kriante: "Aŭ ni ĉiuj iras, aŭ neniuj iras."

Bildo 2

Embarque en el Puerto Rico del batallón de cazadores de Estella. La marquesa de Comillas y otras damas repartiendo medallas y petacas a los soldados al entrar en el buque
Foto: CASTELLÁ

Joan C. Ullman rimarkis, ke la ceremonioj antaŭ la enŝipiĝo aperis dezajnitaj por incensi la amasojn. Ĉi tio estas subtenata de Castellá.

bildo en El Nuevo Mundo. Enric Castellá Marqués konigis siajn bildojn de Barcelono en nuntempaj ilustritaj revuoj⁸.

⁶ Alonso, "El adiós del soldado" [La adiaŭo de la soldato], en Nuevo Mundo, 29-a de julio, 1909, kovrilo, Hemeroteca Digital. Biblioteca Nacional de España.

⁷ Leopoldo Bonafulla, Barcelona 1909: la revolución de julio (Barcelona: Dirección Única, 2016), 33-37.

⁸ Estas eble konsulti la verkon de Enric Castellá in Nuevo Mundo en la Hemeroteko Cifera de la Biblioteca Nacional de

La unua gazetarfoto montras soldatojn amasigitajn sur ŝipo dum la Markizo de Comillas, la edzino de la posedanto de la ŝipo, disdonas sanktajn medalojn kaj tabaksakojn al redaktitaj viroj. Tamen, ŝia edzo, la dua grafo de Comillas (1883-1925), havis kontestatan fonon, estante la filo de sklavkomercisto kaj ŝipkomercisto. Li estis konata pro siaj proksimaj kravatoj al la Romkatolika Eklezio kaj liaj komercaj negocoj kun ili, inkluzive de luado de siaj ŝipoj al la hispana armeo por transportado de viroj al Maroko. Pluraj ilustritaj revuoj tiutempe, kiel Actualidad, Las Actualidades, kaj Nuevo Rumbo, publikigis fotojn de la homamasoj kaj la Grafino de Comillas distribuanta erojn.), kiuj fotis la societan vivon de Barcelono ĝis 19179 .

Liaj verkoj estis publikigitaj en la jam menciita hispana ilustrita gazetaro same kiel en la katalunlingvaj revuoj kiel Ilustració Catalana kaj Feminal.

En julio, ĉar pliaj armeaj enŝipiĝoj okazis, generalo Ossorio malpermesis militmanifestantojn. Luis de Santiago, nomumita fare de guberniestro Ossorio, administris la situacion, ĉar Ossorio rifuzis deklari militon al la homoj de Barcelono. Malkontenteco kun la monarkio kreskis. Ossorio iam skribis, ke revolucioj estas ĉiam pretaj, ne planitaj. Komence, la armeo ŝajnis helpi al la laboristoj, kiel vidite en fotoj.

Bildo 3

Hispanio, <https://hemerotecadigital.bne.es/hd/es/card?sid=1232598>

9 Federico Ballell, Actualidades, año II, no. 7, Madrid, 21 de julio de 1909, Hemeroteca Digital Biblioteca Nacional de España.

En la semajnfino de la 24-25-a de julio okazis kontraŭ leĝa kunveno de Fabra Ribas, la socialisma partiestro, kaj Tomas Herreros, estro de la anarkiisma movado. Novaĵo pri la renkontiĝo disvastiĝis tra Casas del Pueblo anstataŭe de la Unio Solidaridad Obrera. La ĝenerala striko eskaladis kun laboristoj picketantaj publikan transporton, tramojn, kaj starigante barikadojn. La armeo eniris Katalunion responde al la laborista ribelo, ne al la kataluna naciismo.

Magin Vidal y Ribas, skribante sub plumnomo en l'Humanité, argumentis ke ekzistis neniu logika kataluna separisma elemento inter la strikistoj. La laboristoj ne akordiĝis kun katalunaj naciistoj, kiuj estis ĉefe fabrikposedantoj, intelektuloj kaj pastraro¹⁰. Separismo estis diskutita nur inter literaturaj figuroj kaj idealistoj; la burĝaro ne subtenis la revolucion, ĉar ili ne volis defii establitaĵojn. Laboristoj klopodis plivastigi sian batalon, kaj separismo ne estis temo en proletaj kunvenoj aŭ gazetoj¹¹.

La invadarmeo en Barcelono konsistis el soldatoj de diversaj hispanaj regionoj kiel Alcantara kaj Vergara. La estiĝanta kataluna movado retiris sian subtenon, kaj la kataluna burĝaro serĉis protekton de Madrido¹². La konservativaj aŭ toritatoj miris vidi laboristojn kaj virinojn prizorgi la stratojn. Eĉ artikolo en El Aveu Catalan instigis legantojn raporti tiujn implikitajn en bruligado de religiaj konstruaĵoj. Preĝejstrukturoj estis laŭ celaj, kaj la pastraro estis instigita por foriri, kun forto uzita se ili rifuzis. Solidaritat Catalana, iam rivalo de la politiko de Lerroux, dissolviĝis, sed la kataluna respublika maldekstro rememoris, kiel la ĵurnalo Le Veu de Catalunya priskribis la ribelon kiel embarasa¹³.

Fotoj de ĉi tiu evento disponebla interrete estas ofte miksitaj kun senrilataj barikbildo, dum en ekspozicioj ili estas montrataj kune kun nerilata laboro, kio povas esti misgvida. La ekspluatado de laboristoj de la Eklezio, inkluzive de profitado de ilia laboro en nutraĵproduktado, estis konsiderita maletika kaj maljusta konkurado al aliaj industrioj¹⁴. Atakoj kontraŭ religiaj konstruaĵoj estis viditaj kiel agoj de antiklerikalismo, simbolante la perceptitan neregeblan kaj neraciecon de la protestantaj laboristoj.

¹⁰ Martí n Corrales, Semana Trágica, 372.

José Álvarez Junco, El emperador del paralelo Lerroux y la demagogía a populista (Barcelona: RBA, 2012), 267-68.

¹¹ 12 Corrales, Semana Trágica, 205.

¹³ Corrales, Semana Trágica, 205.

¹⁴ Amparo Martí, "Transigencia e Intransigencia", La Internacional, 25-a de junio 1909, Biblioteca Nacional de España.

Bildo 4

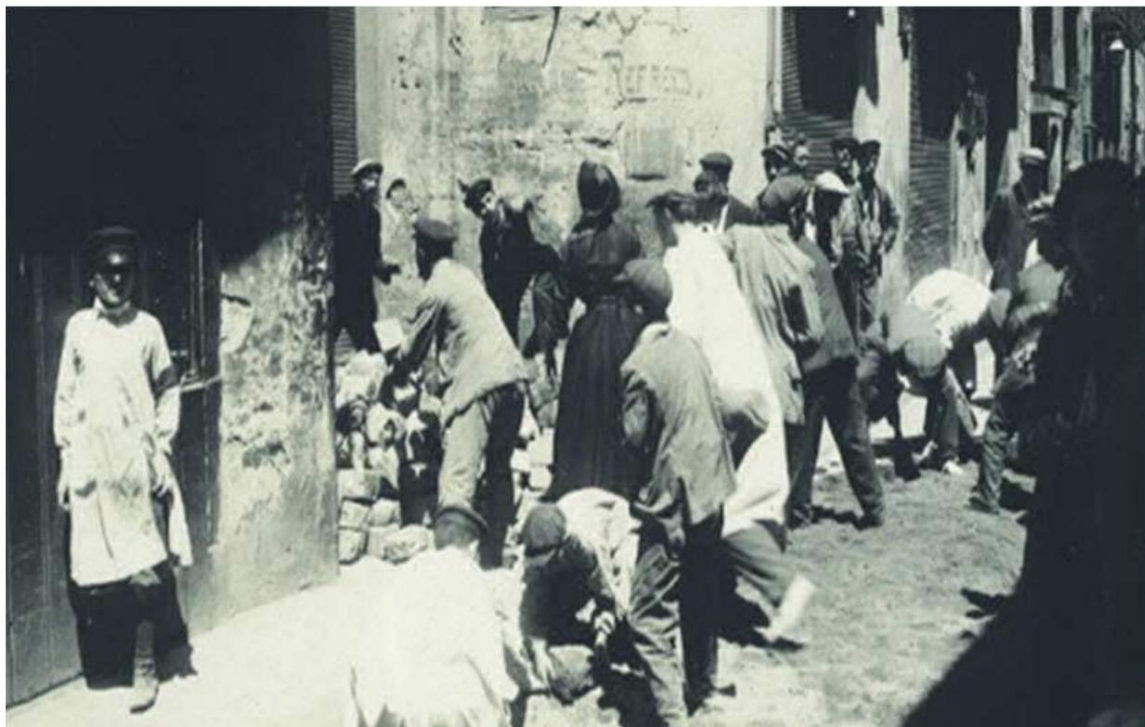
En ĉi tiu foto de la barikadoj (Bildo 4), ni vidas soldatojn pasive stari ĉirkaŭ e dum la figuroj defie fiksrigardas la fotiston. La ĉefaj figuroj rigardas la fotilon.

Tiuj en ĉemizmanikoj havas siajn brakojn spite krucitajn. Estas figuro sidanta aŭ surgenuanta malantaŭ malalta barikado verŝajne en la procezo de esti konstruita kaj estas ĉirkaŭ ita de infanoj.

En la centro estas malhela figuro kiu povus esti virino. La soldatoj dekstre de ŝi ankaŭ rigardas la fotilon kvazaŭ haltigitaj sur siaj paŝoj. La figuro maldekstren kun falditaj brakoj montras la altecon de la barikado. Estas alia viro ankaŭ en siaj ĉemizmanikoj, kiu ŝajnas stakigi pavimŝtonojn. ankaŭ staras ĉe la fotilo kvazaŭ haltigitaj en siaj paŝoj. La figuro maldekstren kun falditaj brakoj montras la altecon de la barikado.

Ĉi tio estas sceno, kiu estis haltita por pozi por la fotisto. La soldatoj ŝajnas ne partopreni en la konstruado de la barikadoj, sed ankaŭ ili ne haltigas ĝin. Ilia sinteno peras neformalan babilejon prefere ol oficialan pozicion. Ili volas esti inkluzivitaj en la foton de la barikadoj. La infanoj en la avangardo ŝajnas ludi, ili portas sufiĉe malriĉajn vestaĵojn, ankaŭ ili rigardas la fotiston. En la fronto estas du knabinetoj: unu rigardas al kaŭranta figuro kiu povas esti tiu de virino kaj la knabineto rigardas sian patrinon. Dekstre estas nur devaga hundo kiu estas neinteresita pri la sceno sed peras senton de movado.

Bildo 5

En ĉi tiu foto, ni vidas tion, kion Marin priskribas¹⁵. Ĝi prezentas la konstruaĵon de barikado. Estas sento de urĝeco ĉar la plej multaj figuroj laboras pri la sama tasko kaj ili estas tro okupataj por pozi por fotoj. La fokuso de la foto estas sur la virinfiguro vestita en nigra kaj la knaboj kolektantaj pavimŝtonojn. Sur la dekstra flanko de la bildo, ni vidas la ombrojn de la tegmento de konstruaĵo, indikante ke la fotisto pafas la foton de ene de pordejo. Estas ununura figuro maldekstre kun ĉapo kovranta lian vizaĝon dum li rigardas la fotiston. Maldekstre de la okupata grupo estas kvar viroj rigardantaj la taskon en progreso. Unu el la kvar viraj spektantoj, unu estas malproksima de la aliaj, li ŝajnas esti pli meza klaso ĉar li portas jakon. La aliaj tri viroj en tiu grupo, ĉu ili kontrolas la konstruaĵon de la barikado? Ili turnis la dorson al la fotilo.

La barikadoj estis konstruitaj marde 27 kiam la laborista striko iĝis ĝenerala revolucia striko. Estis ankaŭ kiam la Civila Guardia kaj la soldatoj estis pafitaj de altanoj kaj privataj loĝejoj. La barikadoj estis konstruitaj fare de viroj, virinoj kaj infanoj. Pli ol 300 kvadrataj metroj da pavimŝtonoj de la stratoj estis uzitaj por konstrui ilin¹⁶.

¹⁵ De Castro ero y bailar no sepo (blog), alirita marto 2024, <http://decastroero.blogspot.com/2012/04/portfolio-fotografico-de-castro-del-rio.html>

¹⁶ DoloresMarínSilvestre, La Semana Trágica: Barcelona En Llamas, La Revuelta Popular y La Escuela Moderna (Madrid: Esfera delosLibros,2009),279.

La Romkatolika Eklezio kaj la Laboristoj

En Hispanio, historiistoj nun rigardas la Romkatolikan Eklezion kiel viktimojn de la neracieco kaj fanatikeco de laboristoj, kun la kontraŭ klerikala movado vidita kiel reago al la domina pozicio de la eklezio. La eklezio havis fortan subtenon de la armeo, nobelaro, kaj riĉa burĝaro, ofte implikante riĉajn familianojn enirantajn la pastraron.

En la frua 20-a jarcento, la eklezio kontrolis edukon, inkluzive de ĝia strukturo kaj enhavo, malpermesante kelkajn scienctemojn, kaj determinante kiuj libroj estis malpermesitaj pro perceptita malmoraleco. Ili ankaŭ adaptis katolikajn gildojn por rebati sindikatojn, disponigante laborŝancojn por tiuj sekvantaj katolikajn praktikojn kaj ofertante agadojn kiel ŝako kaj legado. Tiuj centroj eĉ havis preĝej-posedatajn butikojn, permesante al la eklezio influi dungadon kaj subteni laboristojn per bonfarado, metante ilin en konkuradon kun la movadoj de laboristoj.

En 1872, rondo de la Katolika Eklezio, inspiritaj de la franca modelo de grafo Mou, servis kiel bankistoj por la malriĉuloj¹⁷. En 1900, Hispanio prezentis sian version de ŝparkasoj konataj kiel "Caja de Ahorros y Montes de Piedad". En Barcelono, tiuj bankoj estis nomitaj "kanters", kaj antaŭ 1904, ekzistis proksimume 157 el ili. Antaŭ 1910, Hispanio havis mil Centrojn de Interhelpo en funkciado.

La ikoneca bildo de la Tragika Semajno estas foto de José Campúa, hispana fotoĵurnalismo pioniro kaj lernanto de la framasono Manuel Compagny, montranta la forbruligo de religiaj konstruaĵoj en Barcelono. La foto estis filmita de Montjuich-monto en Barcelono. Tamen, estas kredite ke tiuj estis retuŝitaj por drameca efiko, kie la eklezioj estas ekbruligitaj en Barcelono estanta intencitaj memori la forbruligo de Romo.

Bildo 6

¹⁷ José Andrés-Gallego, *Pensamiento y Acción Social de La Iglesia en España* (Madrid: Espasa-Calpe, 1984), 151.

Alia faktoro kontribuanta al la negativa bildo de la Eklezio estis la mito kreita de la romanverkisto Galdos en sia teatraĵo "Electra" (1843-1920), kie la heroino estas perforte sendita en monaĥejon.

Onidiroj disvastiĝis pri monaĥinoj entombigitaj kun siaj fetoj kaj alfrontantaj perforton de la Eklezia hierarkio, kiel dokumentis Martinez Hoyos en 2020¹⁸. Krome, protestoj ekestis pro la signifa nombro da forpasintaj individuoj entombigitaj en monaĥejoj ĝardenoj proksime de loĝkvartaloj, kaŭzante zorgojn pri publiko. sano, precipe dum periodo kiam malsanoj kiel ĥolero influis la loĝantaron de Barcelono.

Merkrede la urbo vekiĝis en flamoj (...) Estis pli ol tridek mil revoluciuloj en la urbo: virinoj, viroj, junuloj kaj maljunuloj transprenis la stratojn sub la pasivaj okuloj de la burĝaro kaj la armeo, kiu estis minoritato, ne faris. kuraĝas malfermi fajron sed la madrida registaro sendis garnizonojn de soldatoj de aliaj regionoj de Hispanio rakontante al ili ke la fonto de la problemoj estis ribelo.

Virinoj trenas 15 kadavrojn de monaĥinoj al la Urbodomo poste al la Domo de Comillas kaj de Eusebio Guell.

La sekvajn du tagojn, mardon kaj merkredon, ĉirkaŭ 50 preĝejoj, inkluzive de monaĥejoj, lernejoj kaj preĝejoj, estis fajrodetruitaj. Du monaĥoj estis mortigitaj kaj ekzistis iu maldungo, sed varoj estis plejparte montritaj al publiko kaj alvenis en fajro.

Oni ankaŭ rompis tombojn por trovi pruvojn de monaĥinoj turmentitaj ĉir iliaj piedoj kaj manoj estis ligitaj aŭ la sekretaj tomboŝtonoj de nenaskitaj infanoj, sekvoj de orgioj kun pastroj¹⁹.

Alvarez Junco proponas, ke la barcelona fajro havis sian originon en mezepoka antiklerikalismo, kaj finfine helpis la aperon de la kataluna naciismo²⁰. Ullman sugestas ke la fajroj disvastigis la revolucion spiriton, dum Culla argumentas ke ili estis spontanea popolo eksplodo²¹. Marin argumentas ke elmontrado de kadavroj dum la julia revolucio en Barcelono ludis ŝlosilan rolon en kreado de nova proleta identeco defiante tradiciajn sanktajn kredojn²². Monaĥinoj, ne oficiale registritaj kiel dungantoj, havis virinojn laborantajn por ili, kaj ili mem laboris sen salajro kontraŭ ĉambro kaj manĝo, male al laboristaj virinoj kiuj ne havis tian subtenon²³. Mitjana atribuas la ŝanĝon de revolucio al antiklerikalismo al spontanea ribelo pelita. per diversaj plendoj inter la popolaj klasoj kontraŭ la Eklezio, inkluzive de maljustaj laborkondiĉoj kaj profitoj nur por Ekleziaj subtenantoj²⁴.

En 1905, Barcelono havis 155,822 laboristojn, kie 44,129 estas virinoj, respondecante pri 28% de la laborantaro. Tio estis duobla ilia reprezentantaro en la totala populacio, kiu staris ĉe 15%. Notindas, ke ĉi tiu censo ne inkludis hejmajn laboristojn, virinojn plenumantajn taskojn kiel gladi, kudradon kaj ĉifonplukadon hejme, aŭ junajn knabinojn kaj individuojn en prostituado²⁵.

¹⁸ Francisco Martí nez Hoyos, "Galdos y el Escándalo de Su 'Electra,'" La Vanguardia, januaro 4, 2020, <https://www.lavanguardia.com/historiayvida/historia-contemporanea/20200104/472670383488/perez-galdos-siglo-xix-electra-teatro.html>
Marín Silvestre, La Semana Trágica, 290-93.

Álvarez Junco, El emperador del paralelo Lerroux y la demagogía a popularista, 304-5.

¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ Joan B. Cullay Clará, "Ni Tan Jóvenes, Ni Tan Bárbaros. Las juventudes en el Republicanismo Lerrouxista Barcelonés," Ayer 59 (2005): 51-67.

Marín Silvestre, La Semana Trágica, 163.

Marín Silvestre, 163.

Josep Pich Mitjana kaj David Martí nez Fiol, La revolución de julio de 1909 (Granada: Editorial Comares, 2019), 184.

²² ²³ ²⁴ ²⁵ Marín Silvestre, La Semana Trágica, 35.

Du elstaraj virinaj grupoj estis "Las Damas Rojas" kaj "Las Damas Radicales". La unua establis statutojn kaj gvidkomitatojn, dum la dua, konsistanta el etburĝaj virinoj interesitaj pri laika edukado kaj adeptoj de Lerroux, ekkunlaboris en 1906. Mitjana kaj Martí nez diras, ke la fakto ke la Damas Radicales estis informitaj pri la striko montras ke kelkaj radikalaj respublikanoj sciis pri la preparoj por striki kvankam ne ĉiuj estis favoraj al ĝi. Ili mencias kelkajn famajn nomojn kiel Sol y Ortega aŭ Emiliano Iglesias, akuzante ilin deziri sian kukon kaj manĝi ĝin²⁶.

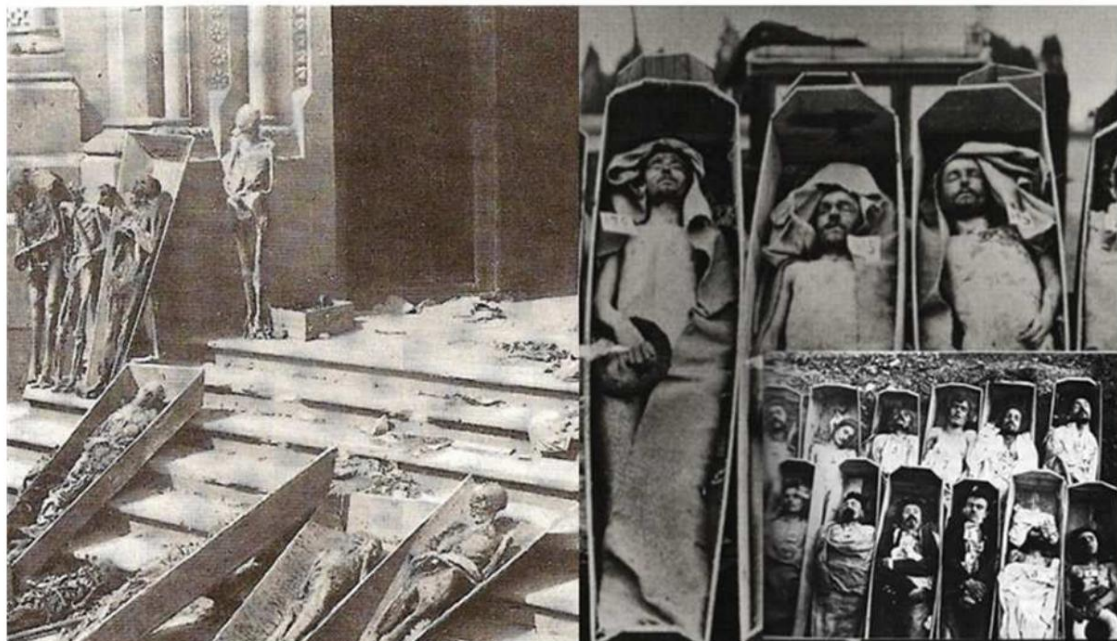
Kvankam multaj virinoj estis analfabetoj, ili restis informitaj kiel tiuj kiuj scipovis legi ofte laŭ tlegis por aliaj. Micaela Chalmeta, skribante sub la plumnomo Amparo Martí, verkis unuapaĝan artikolon en La Internacional la 25-an de julio 1909, kritikante la laborkondiĉojn en la monaĥejoj de Barcelono. Ŝi akuzis la monaĥinojn je ekspluatado de virinoj per malaltaj salajroj, troaj labortempoj, kaj maljusta konkurado, ĉar ili povis produkti varojn pli malmultekoste ol fabrikoj. Chalmeta argumentis ke la temo ne estis religio sed prefere ekspluataj laborkondiĉoj kaj maljusta konkurado de la monaĥinoj kontraŭ la laboristoj.

Jaron post la Tragika Semajno, la Damas Rojas, barcelona virina socio, verŝajne havis ligojn al framasonismo, precipe ĉar ilia gvidanto, Maria Angeles Lopez de Ayala, estis framasonino mem. Antaŭe, ŝia grupo, Sociedad Progresiva Femenina, estis aktiva ekde 1898 kaj kunhavis regionon kun vira loĝio, Logia Constancia, de kiu ŝi estis membro. Ili ankaŭ havis aliancon kun la Damas Radicales kaj sia gvidanto Lerroux en 1910.

En Madrido, la Damas Rojas estis fonditaj fare de Consuelo Álvarez Pool, ĵurnalistino, feministino, kaj Respublikana framasono, en 1908. Ŝi uzis la plumnomon Violeta en la gazetaro kaj sekvis la framasonnomo Costa²⁷. Alia ebla indikilo de iliaj framasondevenoj estis la mencio de tutoro aŭ majstro nomita Luis Bertrán, priskribita kiel anarkiisto kaj instruisto ĉe la Moderna Lernejo. Tia rolo kiel tutoro povas esti signifa, ĉar adoptbarakoj ofte inkludis virinojn, kun vira Majstro de ligita virbarako. Tamen, ekzistas neniu dokumentita framasonrekordo por Bertrán, kiu estas nur listigita kiel radikala ano de Lerroux kaj konsilisto de la Damas Radicales dum la Tragika Semajno²⁸.

²⁶ Pitch, La revolucio de julio de 1909, 111.
²⁷ María Victoria Crespo Gutiérrez, Consuelo Álvarez, "Violeta": telegrafista, periodista y defensora de los derechos de la mujer (Madrid: Universidad Politécnica de Madrid, 2016); Sylvia Hottinger-Craig, "¿Unam manifestación feminista?", in La masonería y hispanoamericana-. De los absolutismos a las democracias (1815-2015), koord. José Miguel Delgado kaj Yván Pozuelo Andrés (Oviedo: Universidad de Oviedo, 2017); kaj Miguel Iñiguez, Esbozo de una Enciclopedia Histórica del Anarquismo Español (Madrid: Fundación de Oviedo, 10202017).
²⁸ Alirita en marto 2024, <http://jeanpaulachard.com/communards/index.html>

Bildoj 7 kaj 8

Álvarez Junco estas la sola, kiu ligas la Tragikan Semajnon en Barcelono kaj la Pariza Komunumo, citante similecojn en izolitaj urboj kaj armeajn renversojn. Tamen, ekzameni vidajn similecojn, precipe komparante bildojn de ekzekutitaj komunuloj kun bildoj de profanitaj monaĥinoj dum la Tragika Semajno, indikas ke elmontri la restaĵojn de la monaĥino en Barcelono estis formo de venĝo en respondo al la maltrankviligantaj fotoj de ekzekutitaj laboristoj en Parizo.

Tiu apudmeto elstarigas la similecon en kiel kadavroj estis elmontritaj en ambaŭ kazoj.

...ŝ ajne "evidentaj" vidaj komparoj, rilatoj inter bildoj estas pli implicite asertitaj ol parole aŭ kontekste, deduktitaj. (...) Estas retorika kvalito de kompara prezento, ke montri du bildojn en apudmeto tendencas sugesti rilatojn pli ol distingojn, nur pozicio de du aŭ pli da bildoj sur surfaco aŭ en spaco ŝ ajnas sugesti certan direkton en kiu oni devas. legi ilin. La legitimeco de prezentita komparo povas esti determinita nur per la vorta argumentado kiu akompanas ĝin. Tio ankaŭ signifas, ke la respektivaj interesoj en ĝi devas esti malkaŝitaj kaj travideblaj²⁹.

Fotoj de Castelló ankaŭ montras sanktajn statuojn apogitajn simile, indikante ke tiu praktiko eble ne estas ekskluziva al elmontrado de la restaĵoj de monaĥinoj. Ĝi povus esti pro teknologiaj limigoj en fotarto tiutempe, faciligante por fotistoj aŭ partoprenantoj kapti forpasintajn individuojn en tiaj pozicioj. Tamen, tiuj bildoj ne similas tradiciajn familiajn kadavrodeponejfotojn, kvankam foje, la ĉerko de la mortinto ankaŭ povas esti apogita supren³⁰.

²⁹ Gabriele Werner, "Diskursoj pri Bildoj: Konsideroj sur la Apartaj Defioj Naturscienca Bildo Prezenti la Teorio de la Bildo", en La Teknika Bildo. Historio de Stiloj en Scienca Bildo, Redaktita de Horst Bredekamp, Vera Dünkeld Birgit Schneider (Chicago: University of Chicago Press, 2015), 15-16

³⁰ Hottinger Craig, Sylvia, "La Emotividad Del Testimonio Fotográfico," en Claves Del Mundo Contemporáneo. Debate e Investigación (Granada: Comares, 2012), 1-13, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4515394>.

Ekzekutitaj membroj de la pariza komunumo estis fotitaj nudaj kun numeroj sur la brusto. La celo malantaŭ fari ĉi tion restas mistero. Tamen, la maniero kiel la ĉerkoj estis aranĝitaj kaj prezentitaj al la fotisto montras klaran intencon hontigi tiujn individuojn. Tio eble estis provo speguli la manieron kiel la burĝaro hontis siajn proprajn heroojn dum la reprezalioj de La Commune.

Kvankam la plej multaj partoprenantoj en la Tragika Semajno estis aŭ ne naskita aŭ infanoj dum la Komunumo de Parizo, la laboristaj retoj inter Hispanio kaj Francio havis konstantan komunikadon. Estas verŝajne ke la fotoj de la Komunumo estis konataj al la plej multaj laboristoj. Ekzemple, estis memora numero dediĉita al la Komunumo en la socialisma gazeto La Internacional en la sama jaro, la 19-an de marto 1909³¹.

Respublikanoj, liberpensuloj kaj framasonoj

Barcelono, historia havenurbo, havas riĉan historion de ampleksado de diversaj influoj, inkluzive de ekzotikaj varoj kaj drogoj el la tuta mondo. La migrado de laboristoj de diversaj hispanaj regionoj, precipe Andaluzio, al Katalunio por dungado en fabrikoj kaj laborrenkontiĝoj markis la fruan kreskon de sindikatoj kaj politikaj partioj. La ligo de Hispanio kun Francio etendiĝis preter geografia proksimeco, ĉar kontraŭ uloj de la monarkio ofte trovis rifuĝon aŭ ekzilon tie. Tiu franca influo sur la hispana meza klaso kaŭzis la establado de framasonaj barakoj kaj renkontiĝoj, funkciante kiel centroj por politika eduko kaj organiza trejnado. Tiuj barakoj ludis decidan rolon en la politika evoluo de Hispanio kaj la apero de rilataj instruoj.

Antaŭ la aprobo de la 1887-datita Leĝo de Asocio en Hispanio, juraj limigoj ekzistis³². En 1839, leĝo permesis Societies of Mutual Help sed ne Societies of Resistance, dum la Krimkodo de 1848 punis kontraŭ leĝajn unuiĝojn kiuj serĉis premadi dungantojn por pli bonaj laborkondiĉoj kaj salajroj. La leĝo (1887) finfine donis liberecon de unuiĝo al diversaj grupoj, inkluzive de religiaj, politikaj, sciencaj, administraj, kaj laboristaj organizoj.

Framasonismo en Hispanio renkontis laŭ leĝajn defiojn, instigante multajn barakojn registriĝi kiel distraj, edukaj aŭ kulturaj grupoj por funkcii sen restriktioj³³. Ĉirkaŭ la jarcentŝanĝo, multaj liberpensuloj ankaŭ estis parto de framasonismo, kiu ludis decidan rolon en disponigado de inkluziva eduko trans sociaj klasoj kaj seksoj. Multaj liberpensuloj evoluigis sian politikan scion kaj idealojn ene de tiuj barakoj.

Framasonoj kaj anarkiistoj en malfrua 19-ajarcenta Barcelono antaŭ enigis edukon por laboristaj klasoj kaj virinoj, organizante laboristcentrojn kaj presilojn kiuj influis la hispanan laboristan movadon. Ili establis 110 nereligiajn lernejojn en Katalunio de 1882-1896. Tamen, ili renkontis akuzojn de apogado de kubaj kaj filipinaj ribelantoj en 1889, kaŭzante kulpigon por la perdo de kolonioj. Ili reorganizis en 1900 kiel Gran Logia Simbólica Regional Catalana Balear

31 "LaComunedParís18deMarzode1871", La Internacional, 19-a de marto 1909,BibliotecaNacionaldeEspaña.
32 Eduardo Montagut, "El derecho de asociación en la España contemporánea", Nueva Tribuna, julio 29,2015, <https://www.nuevatribuna.es/articulo/cultura---ocio/derecho-asociacion-espana-contemporanea/20150729142333118558.html>
33 Manuel Según Alonso, La Masonería en España: Historia Inconclusa de un Sueño de Libertad (1728-2022) (Madrid: Editatum, 2023), 53.

sed ankoraŭ alfrontis klerikalan persekuton. Framasonoj kaj anarkiistoj en Barcelono estis asociitaj kun laboristaj internacioj, kaj la Biblioteko Arús ludis decidan rolon en konservado de framasonmaterialoj dum la elpurigoj de Franco. La Centro por Laika Eduko kaj ĝia gazeto, La Luz, reklamis liberan pensadon, anarkiismon kaj edukadon, bonvenigante membrojn konatajn pro honesteco kaj bonaj kutimoj de Barcelono kaj proksimaj lokoj.

Tiu ĉi historia kunteksto substrekas la interligitecon de framasonismo, anarkiismo, edukado kaj liberpenso dum tiu ĉi periodo³⁴. Kvankam Alejandro Lerroux kaj Francisco Ferrer Guardia estis amikoj kaj kunlaborantoj dum 17 jaroj, ne estas konataj fotoj pri ili kune³⁵. Tio povus esti ĉar Ferrer Guardia, rezervita instruisto kaj eldonisto, kontrastis kun la eksiĝinta Lerroux, popolisma politikisto.

Lerroux kaj Ferrer Guardia unue renkontis en Madrido, vivante en malsamaj lokoj, sub la gvidado de la respublikano Manuel Ruiz Zorrilla. Ilia amikeco profundigis en Madrido kiam Ferrer Guardia prezentis siajn revoluciajn planojn en Universala Kongreso de Liberpensuloj en 1892. Komence konsiderita romantika kaj nerealisma, la propono de Ferrer Guardia trovis pasian subtenon de Lerroux, tiam redaktoro de El Paí s. Lerroux eĉ esprimis sian volon esti la unua volontulo por la revolucia iniciato de Ferrer.

En 1885, Francisco Ferrer Guardia forlasis sian indiĝenan Katalunion post estado kaptita uzante sian taskon ĉe la fervojsocieto por faciligi komunikadon inter respublikanoj ene kaj ekster Hispanio. Kiel multaj dum la regado de reĝo Alfonso xiii, li estis devigita en ekzilon.

Bildo 9. Alejandro Lerroux

D. ALEJANDRO LERROUX
Jefe de los republicanos antisolidarios de Barcelona que presentará
su candidatura por la circunscripción de Valencia FOT. GORRAÑE

³⁴ Marí nSilvestre, LaSemanaTrágica, 126–29.

³⁵ Mi ŝatus danki al Prof. JuanAvilés pro konfirmi ĉi tiun forestoformon.

Dume, Alejandro Lerroux estis sendita al Barcelono kun la tasko de vastigi sian kreskantan subtenon inter la laboristoj kaj instigi ilin por partopreni la unuajn komunumajn balotojn permesitajn fare de la monarkio. Lerroux estis populara figuro inter la laboristoj, skribante gazetartikolojn kaj farante paroladojn en subteno de tiuj kiuj estis malliberigitaj kaj torturitaj fare de la registaro.

Laŭ la interpreto de la kataluna historiisto Marin, Lerroux ludis gravan rolon: "Lerroux alvenis al Barcelono, sendita de [Ministro] Moret kiel agento provokisto, por malaktivigi la katalunan respublikan projekton kaj manipuli la laboristojn, la plej multaj el ili estis migrantoj el Suda Hispanio. Dank' al populisma kaj demagogia politika projekto, Lerroux iom post iom elrevigis siajn adeptojn."³⁶.

Aliflanke, Alvarez Junco ĝenerale defendas Lerroux:

Alejandro Lerroux, konklude, havis nenion komunan kun misioj financitaj de la centra registaro por malsukcesigi la katalunan naciismon. Pli juste estus priskribi lin kiel unu el la multaj aventuristoj, kiuj tiam alvenis en Barcelono. Li ankaŭ ne enkondukis klaskonfliktojn en Katalunio, kiuj ne jam radikikiĝis antaŭ li.

Nek li estis la instiganto de la laboristoj kaj la malamikeco de la respublikano kontraŭ la kataluna naciismo, kiu estis tie antaŭ lia alveno kaj baziĝis sur fundamentaj kialoj. La kataluna socio ne unuanime reagis kontraŭ li, nek la kataluna naciismo tiam estis ĝeneraligita politika sento.

Tiuj ĉi laboristoj estis tre akceptemaj al tiu andaluzia respublikano, kiu parolis pri revolucio en sia akcento. La homamasoj partoprenis liajn amaskunvenojn kun krioj de aprobo kaj kvankam lia retoriko estis perforta, laŭ la humoro de la tempoj, ĝi neniam estis intencita esti prenita laŭ litero. Alvarez Junco observas, "Kaj, malgraŭ la kredo, kiun oni povus havi je la kredo de racieco en politiko, li delogis Barcelonon. Tiu ĉi uzo de la verbo 'delogi' ne estas troigo"³⁷. "Lia nura armilo estis lia retoriko: liaj gazetartikoloj kaj liaj paroladoj en mitingoj".

En 1903, la unua lokaadministracia balotrajto okazis, kun 41 el 44 elektitaj deputitoj en Barcelono formanta respublikanan koalicion konsistanta el katalunaj naciistoj, radikalaj respublikanaj federalistoj, kaj la radikalaj respublikanoj de Lerroux. La populareco de Lerroux ludis signifan rolon en tiu balota venko.

Dum en Parizo, Francisco Ferrer Guardia estis konata kiel sukcesa hispana lingvoinstruisto kaj verkinto de "L'Espagnol Pratique". Li vojaĝis grandskale en Francio, Belgio, kaj Svislando, vizitante lastatempe establitaĵojn raciajn lernejojn. En 1901, liaj instruaj agadoj komencis akiri eminentecon. Ernestina Meunié, iama studento, hazarde lasis al Ferrer Guardia heredaĵon en la sama jaro, ebligante al li efektivigi siajn edukajn ideojn. Kun ĝenerala pardono permesanta hispanajn ekzilitojn reveni al Hispanio, Ferrer Guardia establis la unuan racian lernejon en Barcelono, konata kiel la Moderna Lernejo. Li konservis amikecajn rilatojn kun la Catalana Balear Obedience, gvidita fare de Alejandro Lerroux kaj liaj anoj. Tamen, la interagoj de Ferrer Guardia kun la Grandmajstro de la Grande Oriente Español, Morayta, en Madrido estis malpli koraj. Ferrer Guardia malaprobis la mankon de revolucia fervoro de Morayta, dum Alonso-Según priskribis la sintenon de Morayta kiel nepolitikan³⁸.

Marín Silvestre, La Semana Trágica, 26, kaj Álvarez Junco, El emperador del paralelo Lerroux y la demagogía a populista, 279.

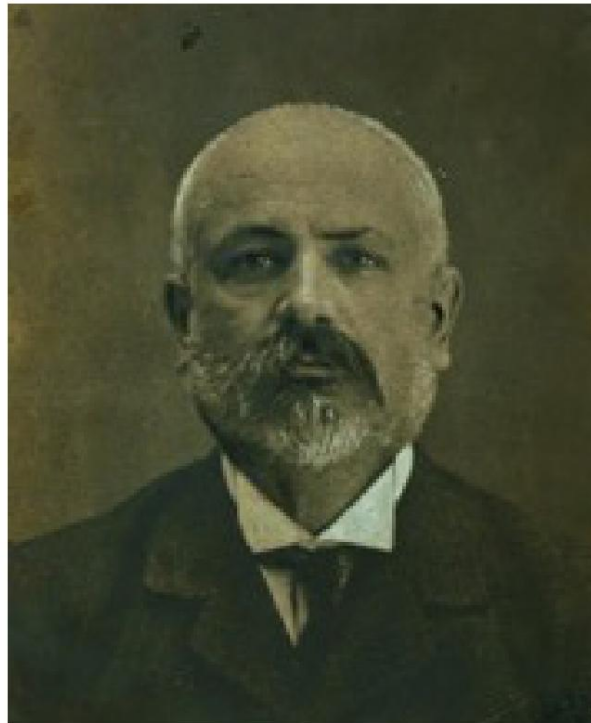
Álvarez Junco, El emperador del paralelo Lerroux y la demagogía a popularista, 187.

³⁶³⁷38 Juan Avilés Farré, Francisco Ferrer y Guardia: Pedagogo, Anarquista y Mártir

(Madrid: Marcial Pons Ediciones de Historia, 2006), 85; Manuel Según Alonso, La masonería a madrileña en la primera mitad del siglo XX (Madrid: Sanzy Torres, 2019),

Historiistoj nur lastatempe agnoskis la amikecon kaj aliancojn inter Alejandro Lerroux kaj Francisco Ferrer Guardia. Ambaŭ estis saĝe aktivaj, kvankam pro malsamaj kialoj, en subteno de la aferoj de laboristoj. La sukcesa kampanjo de Lerroux por la Montjuic-kaptitoj havis daŭrantan efikon al katalunaj laboristoj kaj solidigis lian famon. Li funkciis kiel parlamentano por Barcelono por la tuta 22-jara tempodaŭro de la sistemo de Canovas. Anarkiistoj kaj respublikanoj kunhavis oftan malamikon en la Romkatolika Eklezio kaj la monarkio dum la Restarigoperiodo.

Bildo 10

Lerroux ankaŭ gvidis protestkampanjon kontraŭ la aresto (1906) de Ferrer Guardia kaj Jose Nakens, akuzita je konspiro por asasini reĝon Alfonso dum lia geedziĝo en Madrido. La atenco, farita de Mateo Morral, amiko de Ferrer Guardia, rezultigis 26 mortojn. Morral estis pafita post kaŝado en la oficejo de Nakens kaj verŝajne pafis sin fuĝante. La ampleksa kampanjo por la defendo de Ferrer Guardia premadis la armeon por liberigi lin jaron poste, dum Nakens devis atendi alian jaron sed estis poste malkondamnita. Ferrer kaj Lerroux ricevis subtenon de gazetoj en Madrido, Barcelono, kaj aliaj hispanaj grandurboj, same kiel de artikoloj en Belgio, Italio, kaj Portugalio. En Anglio, Ferrer Guardia havis la subtenon de liberpensulo William Heaford kaj Horatio Bottomley³⁹.

Lerroux argumentis ke la komenca aresto de Ferrer estis preteksto por celi sekularan edukon kaj subfosi respublikanojn, liberpensulojn, kaj framasonojn. Li kredis, ke la establado celis

55-56, kaj Juan Avilés, "L'imagedeFerrerDansLaPresseConservatriceEspagnole," en Francisco Ferrer: Cent Ans Après Son Exécution. Les Avatars d'une Image (Bruselo: La Pensée et les hommes, 2010), 179.

³⁹Konata ankaŭ kun Joseph Alfred Naquet, Kolektivismo kaj la Socialismo de Liberalaj Lernejoj; Kritiko kaj ekspozicio (Londono: Swan Sonnenschein & Co., 1891), https://archive.org/details/collectivismsoci00naqu_0

malhelpi la progresadon de laika edukado, grava punkto de konflikto. Dum lia kampanjo, (1906) Lerroux rekonis ke li povis akiri subtenon de similmensaj individuoj en diversaj eŭ ropaj landoj elstarigante tiun temon.

Alejandro Lerroux aliĝis al la Antorcha barako en Madrido en la 1880-aj jaroj, kaj laŭ la Speciala Tribunalo Kontraŭ Framasonismo de Franco en 1945, li estis iniciatita en la "Verónica" loĝjo en Madrido en 1886, uzante la simbolan nomon Giordano Bruno kaj fine atingante la rangon de Majstro Masonisto de la 3-a Grado. En 1917, li aliĝis al la "Adelante" barako en Barcelono, restante tie ĝis 1931. En 1932, Lerroux pagis siajn elstarajn kotizojn kaj translokiĝis al la "Unio" loĝjo en Madrido.

Ferrer Guardia, ankaŭ framasono, aliĝis al la Verdad-loĝejo en Barcelono en 1883 sub la simbola nomo Zero. Ene de unu jaro, li atingis la trian gradon. En 1890, li aliĝis al la Les Vrais Experts-barako de la Grand Orient de France kaj rapide avancis tra la gradoj, atingante gradon 31 en 1897. Tamen, kelkaj argumentas ke lia engaĝiĝo estis pli direkte al franca framasonismo ol liaj hispanaj ekvivalentoj.

En 1901, Ferrer Guardia iĝis membro de Les Amis Bienfaisants. Kvankam al li estis koncedita forpermeso en 1906, li restis barakano dum en malliberejo. Post lia liberigo en 1907, li revenis al Parizo sed ĉesis partopreni renkontiĝojn kaj pagi kotizojn, kaŭ zante sian ekskludon de la barako en decembro 1908. Estas esence noti ke Ferrer Guardia ne estis framasono dum la Tragic Week-okazaĵoj. En 1907, li iris reen al Parizo sed li ĉesis partopreni la renkontiĝojn kaj pagi siajn kotizojn, tiel ke li estis ekskludita de la barako en decembro 1908. Ferrer estis eble ligo inter anarkio kaj framasonismo ekde kelkaj el siaj amikoj kiel ekzemple Anselmo Lorenzo (1842-1914), Odon del Buen (1863-1945) kaj Cristobal Litrán (1861-1926) estis anarkiistoj.

Lia framasonreputacio kaj la titolo "Martiro de Liberpensuloj" estis postmorte donacitaj al li, precipe fare de internaciaj framasonoj de landoj kiel Belgio, Francio, kaj Italio. Tamen, dum lia vivdaŭro, li estis ekskludita de kaj belgaj kaj francaj barakoj, kun neniuj dokumentita pruvo de li atingante la 31-an gradon. Lia framasonreputacio ŝ ajnas esti kreskinta post lia ekzekuto.

Ferrer transiris de siaj pli fruaj okupoj por ampleksi anarkiismon. Komence konate kun influa hispana anarkiisto Anselmo Lorenzo en Barcelono, li poste amikiĝis kun franca anarkiisto Charles Malato post translokiĝo al Parizo⁴¹. Tamen, lia plena engaĝiĝo al anarkiismo ŝ ajnas esti okazinta post la morto de Ruiz Zorrilla kaj lia malsukcesa implikiĝo kun socialismo. Ferrer Guardia kaj Lerroux estis respublikanoj, ne socialistoj. La Socialista Partio, fondita de Pablo Iglesias en 1874, havis malsaman ideologion. "Respublikisto" larĝe priskribis opozicion al la monarkio, inkluzive de diversaj partioj celantaj ne-monarkia kaj demokrata ŝ tato. Respublikanaj partioj inkludis la Radikalan Respublikanan Partion, de kiu Lerroux fendetiĝis, la Federacia Respublikana Partio, kaj la Progressive Liberal-partio. Komence, respublikanoj serĉis subtenon kaj voĉojn de la laborista movado, plejparte konsistante el anarkiistoj devenantaj de sindikatoj kaj gildoj.

AvilésFarré, Francisco Ferrer y Guardia, 5.

4041 FranciscoFerrerGuardia, Anarkiisma Eduko kaj la Moderna Lernejo: Leganto de Francisco Ferrer (Oakland, CA: PM Press, 2019),27.

En septembro 1908, Lerroux foriris al Bonaero de Marsejlo, kie Ferrer esperis ke li povis certigi financan subtenon por revolucia movado. Lerroux ĵus fondis la Partido Republicano Federal kaj devis fuĝi de Hispanio pro mallibereco puno. En Bonaero, li enŝipiĝis sur a monokolekta misio, helpata de D-ro Calzada, tie loĝanta samranga hispana respublikano. Dum ilia konatiĝo, Ferrer konstante kredis ke Lerroux estas la ĝusta persono por gvidi la revolucion⁴².

La gvidantoj de la Grand Lodge Regional Catalana Balear, poste iĝante la Gran Logia Española en 1921, estis tiritaj al la popularismo kaj kontraŭklerikalismo de Lerroux, apogante aŭ iĝante membroj de lia radikala partio kiel rezulto.

Lerroux, revenante de Argentino, ŝanĝis siajn planojn kaj iris al Londono sur lernado de la ribelo.

La Moderna Lernejo sub juĝo

En 1901, dum kaj Ferrer Guardia kaj Lerroux loĝis en Barcelono, Ferrer Guardia fondis la unuan Modernan Lernejon, dediĉtan al disponigado de eduko libera de religia influo. Tiu lernejo bonvenigis infanojn de diversspecaj sociaj fonoj kaj ambaŭ seksoj, emfazante temojn kiel politiko kaj natursciencoj. Plie, kun asistado de Anselmo Lorenzo, Ferrer Guardia establis eldonfirmaon produktantan instrumaterialojn por la lernejo kaj presantan marksismajn kaj anarki-sindikatismajn eseojn.

La Moderna Lernejo ankaŭ ofertis vesperajn kursojn por laboristoj. Lerroux, inspirita de similaj iniciatoj en Belgio konataj kiel "Les Maisons du People", apogis la klopodojn de Ferrer financante kursojn por laboristoj en "las casas del pueblo". Tiuj ejoj iĝis decidaj kulturaj kaj politikaj centroj por la laboristoj de Barcelono.

Dum la Tragika Semajno, ĉar streĉtecoj eskaladis direkte al revolucio, Ferrer revenis al Barcelono en provo peri kaj trovi rezolucion, sed liaj klopodoj pruvis malsukcesaj. Baldaŭ post lia reveno, li revenis hejmen kaj kelkajn semajnojn poste estis arestita, ie inter sia domo kaj proksima vilaĝo. Sub militjuro, li estis arestita kaj akuzita je gvidado de la revolucio, kiu kondukis al militkortumo.

Ferrer retiris 70,000 pesetojn de sia konto, kun la intenco de donacado de ĝi al Solidaridad Obrera, koalicio de respublikanoj, anarkiistoj, kaj socialistoj kiuj organizis kaj iniciatis la strikon. El tiu mono, 900 pesetoj estis intencitaj por kovri la luon de la ejo de la organizo. Oni povas firme konkludi, ke Ferrer ne finance subtenis la ribelantojn de la Tragiko

Semajno. Tamen, li estis malĝustabaze akuzita je gvidado de la ribelo kaj finfine juĝita al morto. La raporto de Ullman neĝuste deklaras ke Francisco Ferrer estis kaptita la 31-an de aŭgusto 1909, provante eskapi al Francio⁴³. En realeco, Ferrer estis en sia vilaĝo proksime de Barcelono. Tiutempe, la guberniestro ordonis la fermon de ĉiuj 34 raciaj lernejoj, inkluzive de 18 en Katalunio⁴⁴. En a

AvilésFarré, Francisco Ferrer y Guardia, 207.

JoanConnelyUllman, La Tragika Semajno (Kembriĝo, Masaŭseco: Harvard University Press, 1968), 298.

⁴²⁴³⁴⁴ AvilésFarré, Francisco Ferrer y Guardia, 222.

letero al sia partnero, Soledad Villafranca, Ferrer klarigis, ke li marŝas al la plej proksima fervoja stacidomo kun la intenco iri al Barcelono por transdoni sin al juĝisto.

Malgraŭ kontraŭaj asertoj, la kazo kontraŭ Ferrer estis ĉefe bazita sur liaj revoluciaj inklinoj. Liaj agadoj dum la Tragika Semajno estis nur unu kazo inter pli larĝaj akuzoj ke li konstante celis revolucion en Hispanio dum sia kariero. Por apogi iliajn asertojn, armeaj prokuroroj uzis indicon de la kariero kaj skribaĵoj de Ferrer, esence sekvante la samajn indicojn kaj procedurojn kiuj rezultigis lian malkondamnon de ĝentilaj juĝistoj en 1907⁴⁵.

Avilés prezentas signojn de dokumentitaj fitraktadoj kaj manko de justeco en la kazo de Ferrer. Malgraŭ nia scio pri la vero, estas disputo. Ĉefpunktoj pri la kazo de Ferrer:

1. Li ne malhelpis la movadon.
2. Li ne financis vojaĝojn de delegitoj.
3. Li damaĝis neniun. Indico inkludis librojn, dokumentojn, medalojn, leterojn, kaj iniciatojn izoli lin. Lia familio kaj amikoj estis ekzilitaj. Ferrer eltenis monaton da solula ĉelo. En septembro, li estis pridubita koncerne siajn vizitojn en Barcelono, alfrontis militkortumon, kaj limigis defendtempon. Akuzoj de pruntedonado al Solidaridad Obrera ne povus esti rebatitaj per Modern School-libroj dum la proceso.

La ĉefa pruvo kontraŭ Ferrer inkludis librojn, dokumentojn, framasonan antaŭtukon kaj skarpon, medalojn, malpermesojn kaj leterojn⁴⁶. Aŭtoritatoj izolis lin ekzilante lian familion kaj amikojn kiel José Ferrer, Soledad Villafranca, Anselmo Lorenzo kun lia familio, Mariano Ballori, kaj Cristobal Litrán⁴⁷.

Ferrer eltenis monaton da solula ĉelo en malgaja ĉelo. En septembro, li estis pridemandita trifoje pri siaj Barcelona vizitoj, mondistribuo, kaj pli. Li alfrontis militkortumon kun kapitano Francisco Galcerán Ferrer, gvidante sian defendon, donitan nur 24 horojn por revizii 600 paĝojn de la akuzo. La defendo ne povis uzi Modern School-librojn por rebati akuzojn pri pruntedonado al Solidaridad Obrera de la partio de Lerroux dum la proceso.

Koncerne Lerroux, li estis bonŝanca esti ekster Hispanio, ĉar ĝi ŝajnis al li la malkuraĝan kampanjon de akuzoj kiujn liaj sekvantoj ĵetis kontraŭ Ferrer. Pri tio, Lerroux nur sendis leteron al ilia komuna amiko kaj revoluciulo [Karlo] Malato [1857-1938], meze de septembro, jenan telegramon: “Mi neniam atribuis iun anarkiistan apartenon al Ferrer ĉar mi kredis, ke li estis respublikano kiel mi. Nia asocio estis politika. Faru ĝin tion publika.”⁴⁸

Dum lia tempo, Ferrer kaj Lerroux laŭsupoze estis implikitaj en la reĝmortigprovo (1906) fare de Morral. Ferrer estis vidita kiel reklamado de profanaĵo fare de katolikoj kaj perfidulo de radikalaj respublikanoj pro sia subteno por anarkiistoj. La 30-an de septembro la respublikana gazeto La

AvilésFarré,299.
Bonafulla, Barcelono 1909, 237.
AvilésFarré, Francisco Ferrer y Guardia, 221.
4546 4746 AvilésFarré,227.

Publicidad postulis pardono por tiuj mortkondamnitaj, apogita fare de poeto Joan Maragall.

Tamen lia artikolo pri la afero neniam estis publikigita de La Veu de Catalunya. En unu el siaj finaj leteroj al Soledad Villafranca ĉrkaŭ la 11-12-a de oktobro 1909, Ferrer Guardia esprimis sian aflikton, dirante: „Mi ne povas daŭrigi; mia vivo estas forprenita de mi...”⁴⁹

Merletti (1860-1943) kaptis la ikonecan foton de Ferrer Guardia sur la doko dum sia militkortumo. Ĉi tiu foto, kvankam ne lia finfina majstraĵo, tre plifortigis la reputacion de Merletti kiel la plej alta fotoĵurnalistoj de la epoko. Li diskrete kontrabandis fotilon en la tribunalejon por kapti tiun ĉi signifan momenton.

Bildoj 11 kaj 12

La foto de Ferrer Guardia montras lin kun la kapo klinita maldekstren pro lia aŭda difekto. Ĝia kunmetaĵo similas al la akvaĵo numero 2 de Goya, kredita esti kritiko de la Inkvizicio. Ambaŭ figuroj de la akuzito havas similajn pozojn. La lumo de la fenestro dekstre lumigas Ferrer Guardian kaj la soldaton gardantan lin, kreante kontraston kun la mallumo en la resto de la tribunalejo, plenigita de spektantoj kaj malfortaj konturoj de advokatoj kaj magistratoj.

Huxley notas ke Goya (1746-1828) ne povis malkaŝi kaj kritiki la Inkvizicion sub Ferdinand VII. (1784-1833)⁵⁰. La skizo de Goya, titolita "Tiuj Makuloj de Polvo", en la Prado-Muzeo reprezentas virinon akuzitan je vendado de pulvoro al amantoj, elstarigante kiel negravaj aferoj povas konduki al pli grandaj problemoj. La ligo al la Inkvizicio iras preter la militkortumo. Ferrer estis malĝustabaze akuzita je financado de revolucio kaj publikigado de ribelemaj libroj, prezentante signifan minacon al la Romkatolika Eklezio en tiu epoko.

Avilés Farré, 243.

⁴⁹⁵⁰ Francisco de Goya y Lucientes, "Aquellospolbos", 1797-1799, Museo del Prado, alirita marto, 2024, <https://www.museodelprado.es/coleccion/obra-de-arte/aquellospolbos/a6a5d912-f4be-4c67-bd13-8c71c4fa235c>

La Moderna Lernejo havis tri ĉefajn agadojn: regula eduko, dimanĉaj prelegoj por plenkreskuloj, kaj eldonfirmao. Eminentaj figuroj kiel Odon del Buen kaj la fama anarkiisto Anselmo Lorenzo faris prelegojn. Ferrer emfazis sciencon kaj higienon en eduko, kaj ili publikigis verkojn de verkintoj kiel Karl Marx, Sorel, kaj Odon de Buen, kiu estis kaj instruisto en la lernejo kaj Profesoro pri Scienco ĉe la Universitato de Barcelono. La eldonfirmao de la Modern School produktis pli ol 117 librojn inter 1901 kaj 1920⁵¹.

Ferrer Guardia, 50-jaraĝa instruisto, framasono, kaj anarkiisto, estis ekzekutita fare de ekzekuttrupo en Montjuich Castle la 13-an de oktobro 1909. Lia ekzekuto ekigis ĝeneraligitajn tutmondajn protestojn, inkluzive de ĉutagaj manifestacioj en Parizo, protestoj en la UK-Parlamento de 33. Labour Members of Parliament, kaj kampanjoj kontraŭ la traktado de la hispana registara de Ferrer en gazetoj kiel The Morning Leader, Reynolds's Weekly News, kaj John Bull.

La finaj vortoj de Ferrer Guardia, "Vivu la Moderna Lernejo", povas ŝajni simplaj, sed la Moderna Lernejo, aktiva de 1905 ĝis 1906, reprezentis tutmondan liberecon de edukado kaj esprimo por la laborista klaso. Ĝi ludis signifan rolon en kontraŭ batalado de la eklezio kaj rekomendado por demokratio en Hispanio de la frua 20-a jarcento ĝis 1939.

Unu el la esencaj institucioj en tiu eduka movado estis la Institución Libre de Enseñanza (ILE), fondita en 1876 fare de profesoroj de la Universidad Central de Madrid, inkluzive de Francisco Giner de los Ríos, Gumersindo de Azcarate, kaj Nicolas Salmerón. Komence temigis altedukon, ĝi poste ŝanĝis sian fokuson al primara kaj sekundara eduko kaj inspiris angla-stilaj altlernejoj por ambaŭ seksoj, virinaj instruistaj lernejoj, kaj sciencesplorinstituto. La influo de la ILE etendiĝis al la kultura vivo de Hispanio, formante figurojn kiel Julian Besteiro en politiko kaj literaturajn figurojn kiel ekzemple Antonio Machado kaj Federico García Lorca. Tiuj edukistoj ludis decidan rolon en reduktado de analfabeteco kaj estis parto de la intelekta elito de Hispanio por generacioj, postvivante la Modernan Lernejon en Hispanio sed ne en Latin-Ameriko kiam la Moderna Lernejo sekvis ĝian evoluon en Ameriko. Kaj norde kaj sude⁵².

La internacia kolerego super la ekzekuto de Ferrer komence kondukis al postuloj por justeco, kun eksterlandaj protestoj antaŭ antaŭaĵojn agon de la Hispana Maldekstro. Tiuj eksterlandaj protestoj rezultigis la ekziŝton de ĉefministro Maura la 22-an de oktobro 1909, ĉar li rifuzis serĉi pardonon de la reĝo. Hispana gazetara raportado elstarigis protestojn en gravaj urboj, precipe en najbara Francio. Surprize, ene de Hispanio mem, kie Ferrer havis malmultajn amikojn inter maldekstraj komunumoj, estis minimuma mobilizado por malhelpi lian juĝon aŭ protesti kontraŭ ĝi⁵³. Precipe, tri hispanaj semajnaj ĵurnaloj tiutempe - Actualidad, Actualidades, Nuevo Mundo, kaj Blanco y Negro - publikigis fotojn de la okazaĵoj.

51

52 Pascual Velázquez Vicent kaj Antonio Viñao Frago, "Un Programa de Educación Popular: el legado de Ferrer Guardia y la Editorial Publicaciones de la Escuela Moderna (1901-1936)" [Programo de Sylvia Hottinger Craig, "La Esencia Masónica y Anarquista en la Educación: Principios del Siglo XX (1900-1920) en Latinoamérica," in Reflexibilidad y praxis desde Abya Yala: Miradas y Perspectivas Políticas en la re-construcción del conocimiento, edited by Laura Fontana, Jymy Forero en rich22, Jymy Forero en rich2, .

53 Avilés, "L'imagede Ferrer..."

Bildo 13

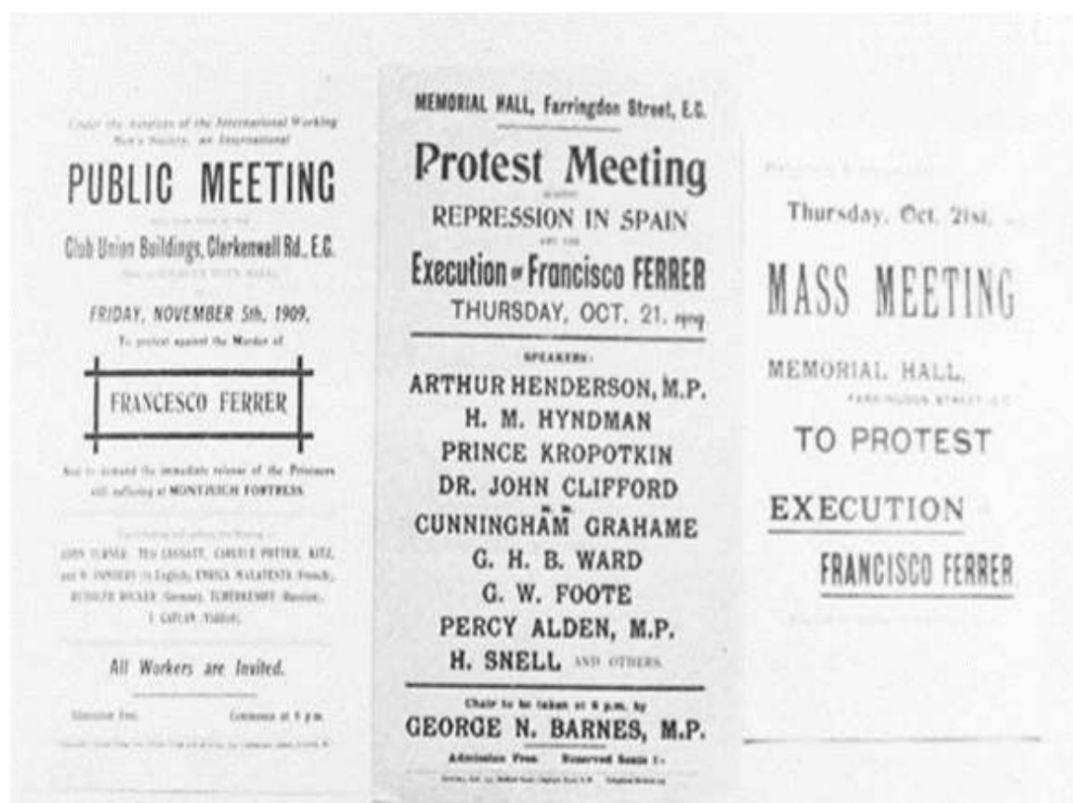
Foto prenita el GettyImages54 (por akademiaj kaj nekomercaj celoj)

La bildo 13 prezentas Victor Grayson alparolanta renkontiĝon en Trafalgar Square dum protestoj en Anglio, kie reĝo Alfonso xiii estas malkaŝe akuzita je murdo rilate al la ekzekuto de Ferrer Guardia. Precipe, ĉi tiu bildo ne estis publikigita en la hispana gazetaro. Aliaj dokumentoj de la Ferrer Guardia-arkivo en Barcelono, inkluzive de tri afiŝoj, reflektas anglan solidarecon por Ferrer Guardia. La unua afiŝo datas de antaŭ lia ekzekuto, dum la postaj estas de la periodo sekvanta lian ekzekuton. Tiuj protestoj etendiĝis al diversaj eŭropaj landoj, kun rimarkindaj manifestacioj en Francio kaj Anglio. Eksterlandaj fotoj de la protestoj troveblas en Getty Images, publikigita fare de la Daily Mail⁵⁵.

⁵⁴ Mirrorpix, "Victor Grayson adreso en la renkontiĝo en Trafalgar Square in", Getty Images, alirita en marto 2024, <https://www.gettyimages.es/detail/fotograf%C3%ADa-de-noticias/victor-grayson-addressing-a-meeting-in-fotograf%C3%ADa-de-noticias/591947522?adppopup=true>

⁵⁵ Malsamaj signoj en la angla anoncas proteston por la morto de Ferrer Guardia kaj postulis la tujan liberigon de la malliberuloj, kiuj restis en la Fortikaĵo de Montjuic. Ekspozicio "Lecas Ferrer-1909", Castres, 1989, Centre National et Musée Jean Jaurès, alirita en marto 2024 // archives/archives-bibliotecas. -fotografic/el-proces-de-1909 /52-manifestacions-de-protesta

Bildo 14

Bildo 15

Manifestantes protestando ante la Embajada española del fusilamiento de Ferrer
FOT. WORLD'S GRAPHIC PRESS

Foto preñita el BibliotekoNacionaldeHispana.WorldGraphicPress, Nuevo Mundo, Madrido,n°824,21oktobro,1909.

La bildoj en Hispanio dum tiu ĉi tempo ne emfazis la saman nivelon de perforto kiel la angla foto. Anstataŭ e, ili elstarigis la grandan nombron da manifestacianoj. La 27-an de oktobro 1909, la revuo Actualidades prezentis frontpaĝan foton de francaj manifestacianoj en Parizo manifestacianoj "kontraŭ la registaro de Hispanio" kun franca polico eskortante ilin. La sama temo inkludis bildojn de francaj konsilistoj kaj politikistoj gvidantaj marŝon al la hispana ambasado en Parizo, eksplicite menciante la ekzekuton de Ferrer Guardia. Tiuj okazaĵoj estis fotitaj la 17-an de oktobro sed ne aperis sur la frontkovraĵo ĝis la 27-an de oktobro 1909.

Bildo 16

Dum la sama semajno, Nuevo Mundo publikigis fotojn de Madrida manifestacio, sed tiuj bildoj ŝanĝis fokuson for de Ferrer Guardia, lia proceso, kaj ekzekuto. Ili havis limigitajn priskribojn kaj klarigan tekston, kun titoloj ĉefe elstarigantaj grandajn homamasojn kaj sugestante ke la protesto ŝajnis vana ĉar la registaro de Maura jam falis du tagojn pli frue.

Gazetaraj Fotoj de Protestoj en Hispanio

Unu foto kaptis proteston en Madrido la 24-an de oktobro, montrante grandajn homamasojn plenigantaj la urbon ĉefvojo, komencante de antaŭ la Prado-Muzeo kaj direktante al la statuo de Castelar.

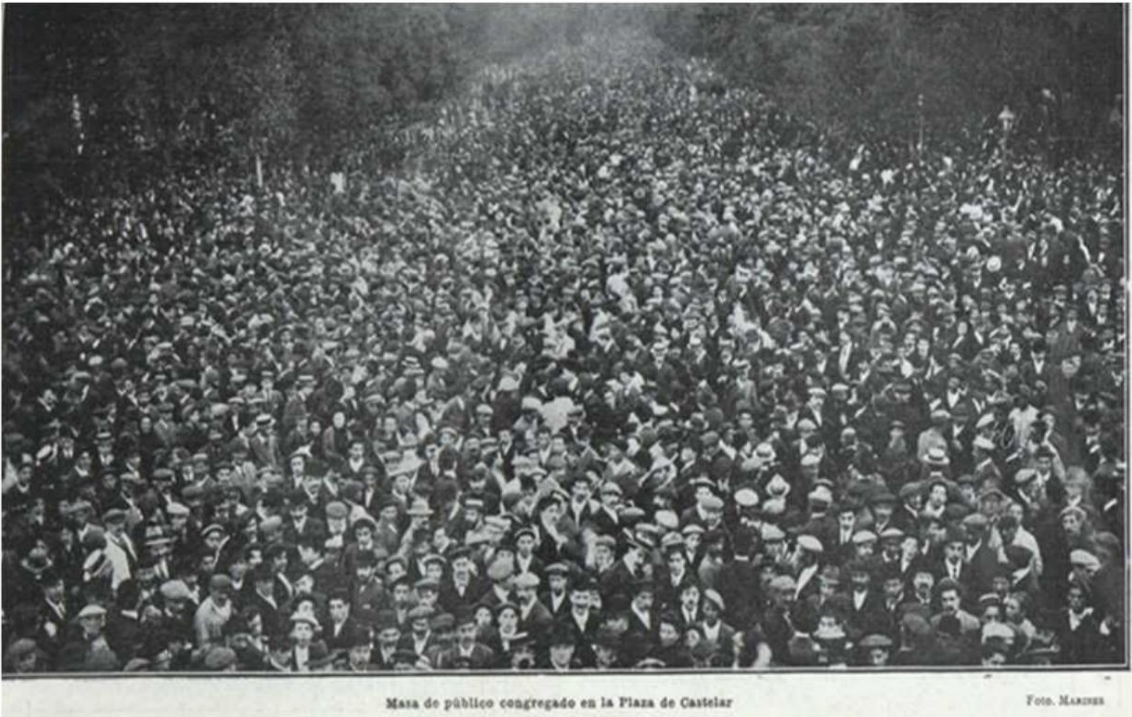
En la sama numero, kelkajn paĝojn poste, estis bildoj de la manifestaciaj gvidantoj kun titolo kun titolo "Madrida manifestacio kontraŭ la registaro de Maura". Unu foto identigis grupon de manifestacianoj, inkluzive de S-ro Sol y Ortega (1849-1913). Alia publikaĵo, Actualidad, ankaŭ emfazis la proteston en Madrido kontraŭ la registaro de Maura kaj kreditis la foton al Marinero.

Ĉi tiuj fotoj unue estis presitaj semajnon post la okazaĵoj en Nuevo Mundo, titolita "Madrido - A manifestacio kontraŭ la registaro de Maura" sur la paĝoj 18 kaj 19 de la numero.

Bildo 17

Bildo 18

Bildo 19

Fotografía preñita el la arkivodeBibliotecaNacionaldeEspaña."LamanifestaciónenMarcha-Lapresidencia," Actuali-
dades Madrid, la 27-a de oktobro 1909,12.

La protestoj ne estis limigitaj al Madrido sole; ili okazis ankaŭ en aliaj hispanaj urboj. En urboj kiel Teruel kaj Valencio, homoj kolektiĝis por protesti kontraŭ la iama registaro de sinjoro Maura. Precipe, la Valencia renkontiĝo la 30-an de oktobro estis rimarkinda ĉar ĝi unuigis rivalajn frakciojn de la grandurbo, inkluzive de adeptoj de Blasco Ibañez kaj tiuj de Soriano, en amika etoso. Malgraŭ la pluvo, la aranĝo daŭris dum la tuta tago, kiel montras la foto prezentanta la kunvenon antaŭ la placo de la Guberniestro⁵⁶.

Bildo 20

Cifuentes. "ValenciaManifestacióncontraMaura", Actualidades, Oktobro27, 1909, 15, Biblioteca Nacional de España.

⁵⁶ Actualidades, novembro 3, 1909, 22, en Biblioteca Nacional de España.

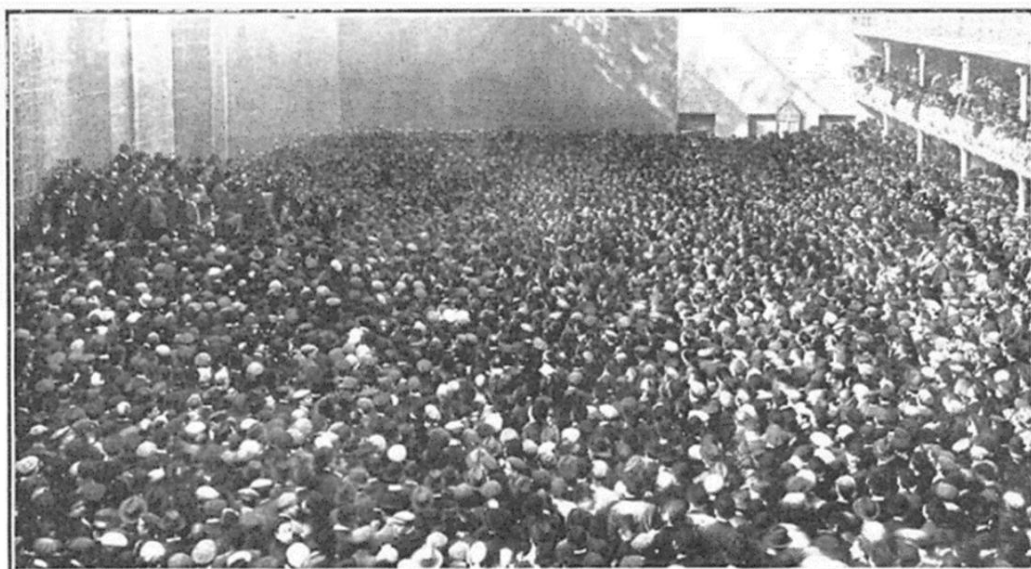
Bildo 21

Marinero, "LamanifestacióncontraelgobiernodeMaura", Nuevo Mundo, octubre 28, 1909, 18-19, Biblioteca Nacional de España. v

La postrezignaj marŝoj kaj mitingoj temis ne nur pri la eksigo de ĉefministro Maura; ili simbolis la unuecon de ĉiuj respublikanaj partioj trans la politika spektro de Hispanio. Tiu ĉi kuniĝo, ekigita de la ekzekuto de Ferrer Guardia, markis la komencon de 20-jara alianco.

Bildo 22

Aspecto que ofrecía la cancha del Frontón Jai-Alai, de Madrid, durante el meeting celebrado el domingo 7 del actual para protestar de la política del gobierno maurista que acaba de dejar el poder. FOT. NUEVO MUNDO, FOT. ALONSO

Actualidades, noviembre 17, 1909, 13, Biblioteca Nacional de España.

Bildo 23

EL DIPUTADO ELECTO SR. LERROUX AL SALIR DE LA TRIBUNA LEVANTADA EN LA CASA DEL PUEBLO ACOMPAÑADO POR LOS SRES. AZZATI, IGLESIAS Y SERRACIARA

Actualidades, noviembre 17, 1909, 13, Biblioteca Nacional de España.

Reveno de Lerroux al Barcelono

En la bildo de la varma akcepto de Lerroux en Barcelono, rimarkindaj figuroj akompanantaj lin inkludas Pablo Iglesias, Felix Azzati Descalci, (1874-1929) respublikan framasonon kun anarkiismaj simpatioj, kaj Josep Serra Clara I Costa, (1862-1938), ankaŭ respublikanon. framasono kaj advokato.

Lerroux estis atendita partopreni amaskunvenon en la Eŭska Handbala Stadiono en Madrido la sekvan dimanĉon, la 7-an de novembro, sed li sendis leteron esprimante subtenon kaj pardonpetante pro sia foresto.

Lerroux ĝuis signifan subtenon de sia Radical Republican Party bazo en Barcelono, sed en Madrido, li volis akordigi kun iu ajn rekomendanta por libereco. Tio evidentiĝas en fotoj de lia reveno al Barcelono, kie entuziasmaj homamasoj atendis lin ĉe la fervoja stacidomo kaj kolektiĝis ĉe la Casa del Pueblo. Alia foto montras Lerroux kun Iglesias kaj aliaj politikistoj salutantaj la homamasojn post paroladoj.

La fotoj kaptas aŭ tentajn homamasojn en la stratoj de Barcelono, kun homoj rapidantaj al la Casa del Pueblo por bonvenigi Lerroux en la ĉefsidejo de lia partio. Ĉi tiuj homamasoj eble bonvenigis Lerroux aŭ esprimis subtenon por la nova respublikana alianco, kie Pablo Iglesias konsentis kunlabori kun la "burĝaro" por certigi parlamentajn sidlokojn kaj labori por abolicii la monarkion kaj la kontraŭ demokratian Eklezion en Hispanio.

Bildo 24

LAS INMEDIACIONES DE LA CASA DEL PUEBLO MOMENTOS ANTES DE LA LLEGADA DE LERROUX. Foto: PASTUR

Pastur, "Llegada de Lerroux a Barcelona", Nuevo Mundo, 22, Biblioteca Nacional de España.

Bildoj 25 kaj 26

Albora, La Actualidad, la 26-an de oktobro 1909, 14, kaj F.Walker, Actualidades, la 17-an de novembro 1909, 13, el la arkivo de la Biblioteko NacionaldeEspaña.

La foto de laboristoj rapidantaj por bonvenigi Lerroux reen al Barcelono faras paralelon kun "El Entierro del Conde Orgaz" de El Greco, kie apostoloj kaj sanktuloj estas prezentitaj rapidantaj al Kristo. La karisma alogo de Lerroux ofte estis priskribita kiel mesiana, kaj similaj homamasoj kolektis en Madrido kaj Valencio. La Tragika Semajno ofte estas vidita kiel kompleksa epizodo en la historio de Hispanio pro du ĉefaj faktoroj: la ŝajne neraciaj agoj de laboristinoj profanantaj la tombojn de monaĥinoj dum viroj fajrodetruas preĝejojn, kaj la implikiĝo de Lerroux, korupta politikisto kiu pozis kiel rolanto, signifa rolo kondukanta al la Hispana Enlanda Milito.

Unuflanke, Lerroux subtenis la unuajn sindikatojn de laboristoj, konataj kiel societoj de rezistado, kiujn li fondis kune kun virinoj en la malfruaj 1890-aj jaroj. Ili ankaŭ establis infanlernejojn, inkluzive de tiuj por bebknabinoj. Li subtenis Clara Campoamor, kolegan framasonon kaj advokaton, en ŝia kampanjo por hispana virina balotrajto en 1931.

La libro de Lerroux kondamnas la maljustan proceson de Ferrer Guardia sed ofertas limigitan komentaĵon pri lia amikeco kun Ferrer, deklarante, "Li estis mia amiko, ne mia kunulo nek mia kunpartiano." Malgraŭ tio, li asociis la morton de Ferrer Guardia kun eduko, portretante lin kiel martiro. Kompreneble, li denove, verŝajne lastfoje asociis la forpason de Ferrer Guardia kun edukado "Li falis sen malamo, antaŭ dek unu milionoj da hispanoj, kiuj ne scipovas legi nek skribi, murdita de sekta malamo, kaj el liaj lipoj, kiel preĝo li diris: vivu la Moderna Lernejo"⁵⁷.

Estas sugestite ke Lerroux eble ekkomprenis ke la forpaso de Ferrer Guardia servis liajn politikajn interesojn pli bone se lia amiko estus konsiderita martiro. Pitch & Martí nez diras ke Lerroux estis sufiĉe konscia ke la forpaso de lia amiko estis pli utila al li morta ol

⁵⁷ Alejandro Lerroux, La Pequeña Historia de España, 1930-1936, Testimonios (Astorga, León: Editorial Akron, 2009), 10.

vivanta, ĉar li povis transformi sian amikon en martiron. Estis en tiu tempo kiam Lerroux komencis moderigi sian politikan paroladon⁵⁸. Tamen, Lerroux konservis malaltan profilon koncerne sian pasintan amikecon kun Ferrer Guardia, eventuale pro timo de asocio-bazita venĝo.

En sia libro, Lerroux kritikas la maljustan proceson de Ferrer Guardia sed ofertas limigitan komentaĵon pri ilia amikeco, deklarante, "Li estis mia amiko, ne mia kunulo nek mia kunpartiano. Kompreneble, li denove, verŝajne lastfoje asociis la forpason de Ferrer Guardia kun edukado "Li falis sen malamo, antaŭ dek unu milionoj da hispanoj, kiuj ne scipovas legi nek skribi, murdita de sekta malamo, kaj el liaj lipoj. kiel preĝo li diris: vivu la Moderna Lernejo"⁵⁹. Tamen, Lerroux konservis malaltan profilon koncerne sian pasintan amikecon kun Ferrer Guardia, eventuale pro timo de asocio-bazita venĝo. Lerroux, kiu ne estas altagrade rigardita fare de historiistoj aŭ framasonoj, estis kritikita kiel la plej korupta politikisto de la Dua Respubliko. Li estas rigardata kiel turnisto kaj kanajlo, kun akuzoj pri posedo de la posteno de Ministro pri Eksteraj Aferoj malgraŭ ne paroli ajnajn fremdajn lingvojn ĉar ĝi ofertis malpli da ŝancoj por defraŭdo⁶⁰.

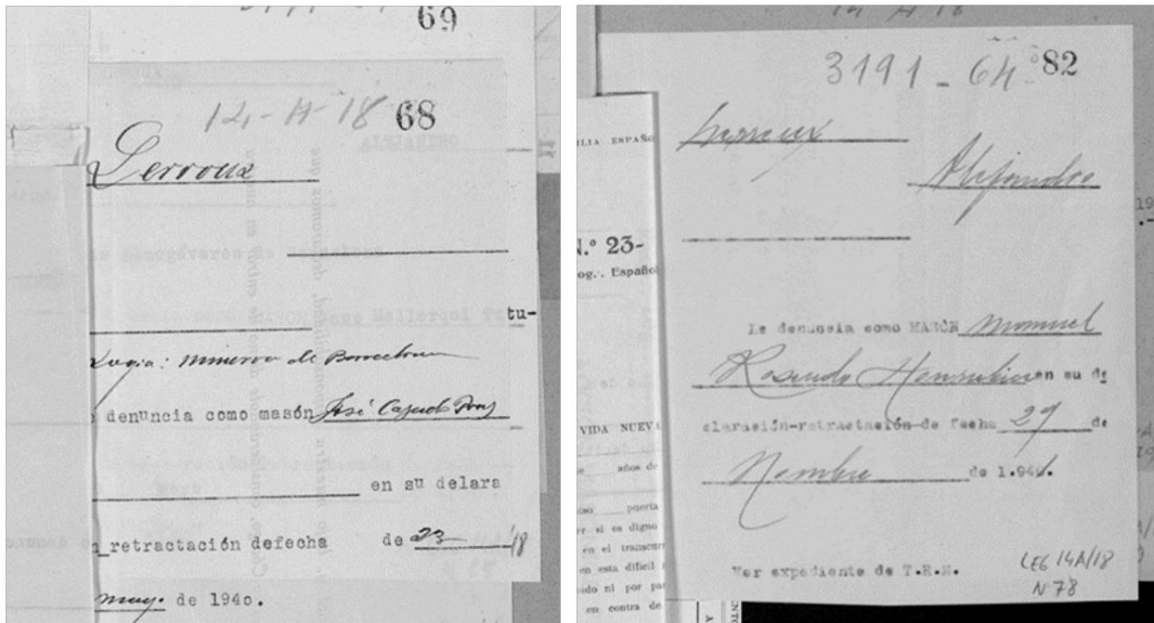
Post la Hispana Enlanda Milito, Alejandro Lerroux, kunlaboris kun la reĝimo de generalo Franco. Por reveni al Hispanio el ekzilo, li informis kontraŭ almenaŭ dek sep samrangaj framasonoj en 1940, kiel rivelite per dokumentoj de la Centro de Documentos de la Memoria Histórica. kie li kondamnis pliajn 19 individuojn kiel framasonojn al la Tribunal de Franco Kontraŭ Framasonoj kaj Komunistoj. Tiuj estis 61:

NUMERO:	NOMO:
0068	JoséCajudoBray
0082	JoséCajudo
0081	RobertoMauraryyBiacardo
0071	Luis TapiesMartinez
0072	José Farrer Sama
0079	19plenigitaj kaj subskribitaj de Lerroux-denuncoformoj
0076/0090	LuisGarcía
0078	Manuel Loma Marti
0082	Manuel Rosendo Honsebero
0083	JoséMallorquin
0084/0073	PedroSalvat
0085/0071	LuisTapies/TapiaMartinez
0086	José Ferrer Bana
0088	Asilo Placo Vinisa

Jen du denuncaj formoj de 1940 subskribitaj de Alejandro Lerroux, akuzantaj individuojn pri framasonismo:

⁵⁸ JosepPitchMitjanakajDavidMartí nezFiol, La revolución de julio de 1909, (Granada:EditorialComares,2019),273.
Lerroux, La Pequeña Historia de España, 10.
⁵⁹ RafaelGuerrero,PaulPreston:“LostresperiodosdemayorcorrupciónpolíticasonlasdictadurasdePrimodeRiverayFrancoylosúltimosañosedelPPconlaGürtel”, elDiario.es, septembro 14,2020,https://www.eldiario.es/andalucia/paul-preston-tres-periodos-dicta-politica-corrupcion-mayorrivera-franco-ultimos-anos-pp-guertel_1_6219660.html
⁶⁰ CentrodelaMemoriaHistórica,(CDMH),ArchivoTERMC,4056133kajSE-MASONERIA_A,C.14,exp.18123.

Bildoj 27 kaj 28

Ĉi tiu artikolo klopodis reviziti ŝlosilajn temojn kaj eventojn ligitajn al la Tragika Semajno, kun speciala fokuso pri kaj la fotografia evidenco kaj la 17-jara amikeco inter Ferrer Guardia kaj Lerroux. Ĉi tiu amikeco estis preteratentita aŭ ignorita ĝis lastatempaj jaroj, kaj la papero sugestis kialojn kial ĝi estis neglektita kaj kiel ĝi influis ilian kunlaboron, inkluzive de iliaj vojaĝoj, konspiroj, kaj komunaj klopodoj en diversaj kampanjoj.

Dum Juan Aviles en 2006 kaj Álvarez Junco en 2011 nelonge diskutis tiun amikecon, la papero planas disponigi pli ampleksan komprenon de ĝia signifo ene de la historia kunteksto de la Tragika Semajno.

La Tragika Semajno markis la komencan stadion de movado kiu poste kaŭzis la establado de la Dua Respubliko en 1931, ekspoziciante malstabilan unuecon inter diversaj politikaj frakcioj malfavoraj al la monarkio malgraŭ internaj konfliktoj. La daŭra heredaĵo de la Tragika Semajno estis la kunlaboro inter tiuj diversspecaj grupoj.

La invado de la armeo de Katalunio dum la Tragika Semajno estis movita per la ribelo de la laboristo prefere ol bone establita naciisma kataluna movado. Separismo ne estis elstara temo inter laboristoj, ĉar ili temigis pli larĝajn laborbatalojn. La katalunaj naciistoj elektis ne gvidi la evoluantan revolucion ĉar ili kredis ke ĝi ne sukcesos.

Dum la invado de Barcelono, la frua kataluna naciisma movado reprenis sian subtenon kaj serĉis protekton de Madrido. La kataluna burĝaro maltrankviliĝis pro la kreskanta potenco de la laborista kaj malakceptis la revolucion, malproksimigante sin de la ribelo⁶². La pastraro ricevis la opcion forlasi religiajn konstruaĵojn, kaj se ili rifuzis, ili estis fizike forigitaj. Solidaritat Catalana, politika rivalo de la partio de Lerroux, ne plu ekzistis, sed la

⁶² Corrales, Semana Trágica, 372, 214.

Kataluna Respublikana Maldekstro estis maltrankvila ĉirkaŭ kiel la ribelo estis etikedita embaraso en la gazeto Le Veu de Catalunya .

Historie, la rolo de la armeo en defendado de privata proprieto kaj la financa engaĝiĝo de la ŝparbankoj de la Eklezio ne estis vaste diskutitaj ĝis la 1980-aj jaroj⁶³. Ekzistis zorgoj pri monaĥinoj ekspluataj laboristinoj per manĝaĵo anstataŭ justaj salajroj, kondukante al ekonomia ekspluato kaj maljusta konkurado⁶⁴. Atakoj kontraŭ religiaj konstruaĵoj de kontraŭklerikalaj fortoj ofte estis viditaj kiel kazoj de kolero kaj neracieco de laboristoj.

La eklezio raportis ke 721 milionoj da valoro de faroj estis ŝtelita dum la Tragika Semajno, elstarigante ke tiu riĉaĵo ne profitigis la senhavulojn, kiel notite fare de Humanité. La inkludo de fotoj en la historia raporto aldonas vidan dimension al komprenado de la signifo de tiuj okazaĵoj por tiuj kiuj travivis ilin. Tio substrekas la gravecon de kritike taksado de fotoj kiel valorajn historiajn fontojn, konsiderante ilin nuntempajn bildojn kiuj peras signifon per ikonografio, semiotiko, kaj fotografiaj teknikoj al publiko.

Konkludo

La Tragika Semajno de 1909 estas vidita kiel politika fiasko en nuntempa Hispanio, kun kaj la maldekstro kaj la dekstro distancigas sin de ĝi pro malsamaj kialoj. Tiu diverĝo en perspektivo kondukas al malemo alfronti la historiajn kompleksecojn de tiuj okazaĵoj.

Ĉi tiu artikolo defias la akceptitan rakonton uzante fotojn kiel unikan fonton de informoj. Tiuj bildoj kontraŭdiras gazetartikolojn kaj pli postajn raportojn pri okazaĵoj ligitaj al kataluna naciismo, la socialisma partio, virinoj, kaj la Romkatolika Eklezio. Dum historiistoj agnoskas faktorojn kiel devigaj kondiĉoj, senlaborecoprocentoj kaj iu Eklezia ekspluato, la fotoj ofertas malsaman perspektivon.

La relative nekonata amikeco inter du framasonoj ludis pivotan rolon en plifirmigado de varia respublikana movado, kiu atingis sian celon en la komunumaj balotoj de aprilo 1931.

Esplorado montras ke raciismaj instruejoj, inkluzive de la Moderna Lernejo, signife kontribuis al disvastigo de framasona edukado inter laboristoj en la Amerikoj.

Fruaj subtenantoj de laboristaj socioj en Hispanio inkludis respublikanojn, framasonojn, kaj burĝarindividojn, el kiuj kelkaj identigis kiel anarkiistoj. La kataluna burĝaro komence kontraŭstaris la laboristan movadon, malgraŭ siaj nunaj asertoj kontraŭe. Notindas, ke la unua opozicia membro elektita estis respublikano nomita Alejandro Lerroux, kaj Pablo Iglesias komence rifuzis partopreni elektojn, akordigante kun anarkiismaj kaj laboristaj movadoj kredo antaŭ ol ŝanĝi sian sintenon post la ekzekuto de Ferrer Guardia.

Andrés-Gallego, Pensamiento y Acción Social de La Iglesia En España.
6364 Martí, "TransigenciaeIntransigencia."

Bibliografio

Álvarez Junco, José. El emperador del paralelo Lerroux y la demagogía a popularista. Barcelona: RBA, 2012.

Amador Carretero, María Pilar. "La bildo fotográfica y su lectura". Segundas Jornadas Imagen, Cultura y Tecnología (2º, 2003, Getafe, Madrid). Redaktis Pilar Amador Carretero, Jesús Robledano Arillo kaj Rosario Ruiz Franco. Madrid: Universidad Carlos III, Editorial Archiviana, 2004.

Andrés-Gallego, José. Pensamiento y Acción Social de La Iglesia En España. Madrid: Espasa-Calpe, 1984.

Avilés Farré, Juan. Francisco Ferrer y Guardia: Pedagogo, Anarquista y Mártir. Madrid: Marcial Pons Ediciones de Historia, 2006.

_____. "L'image de Ferrer Dans La Presse Conservatrice Espagnole." En Francisco Ferrer. Cent Ans Après Son Execution. Les Avatars d'une Image. Bruselo: La Pensée et les hommes, 2010.

Bonafulla, Leopoldo. Barcelona 1909: la revolucio de julio. Barcelona: Dirección Única, 2016.

Bredenkamp, Horst. Bildaj Agoj. Asistemo Aliro al Vida Agentejo. Berlino: De Gruyter, 2015.

Connely Ullman, Johana. La Tragika Semajno. Kembriĝo, Masaĉuseco: Harvard University Press, 1968.

Crespo Gutiérrez, María Victoria. Consuelo Álvarez, "Violeta": telegrafisto, periodisto kaj defendanto de la rajtoj de la virino. Madrid: Universitato Politécnica de Madrid, 2016.

Culla y Clará, Joan B. "Ni Tan Jóvenes, Ni Tan Bárbaros. Las Juventudes en el Republicanismo Lerrouxista Barcelonés." Ayer 59 (2005): 51-67.

Ferrer Guardia, Francisco, Mark Bray, Robert H. Haworth, kaj Joseph McCabe. Anarkiisma Eduko kaj la Moderna Lernejo: Francisco Ferrer Reader. Oakland, CA: PM Press, 2019.

Hottinger Craig, Sylvia. "La Emotividad Del Testimonio Fotográfico." En Claves del mundo contemporáneo. Debato kaj esploro, koordinis Teresa María Ortega López kaj Miguel Ángel del Arco Blanco (Granada: Comares, 2012). 1-13. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4515394>

_____. "La Esencia Masónica y Anarquista en la Educación a Principios del Siglo XX (1900-1920) en Latinoamérica." Reflexibilidad y praxis desde Abya Yala: Miradas y Perspectivas Políticas en la re-construcción del conocimiento, redaktita de Laura Fontana, Jymy Forero Hidalgo kaj Genis Plana (Bonaero: Norberto Emerich, 2022).

_____ “¿Una Manifestación Feminista?”. La masonerí a hispano-lusa y americana. De los absolutismos a las democracias (1815-2015). Redaktis José Miguel Delgado kaj Yván Pozuelo Andrés (Oviedo: Universidad de Oviedo, 2017)

Iñiguez, Miguel. Esbozo de Una Enciclopedia Histórica del Anarquismo Español. Madrido: Fundación de Estudios Libertarios Anselmo Lorenzo, 2001.

La Internacia. "La Comune de Parí s 18 de Marzo de 1871." 19-a de marto 1909. Biblioteca Nacional de España.

Lerroux, Alejandro. La Pequeña Historia de España, 1930-1936. Astorga, León: Editorial Akrón, 2009.

Marí n Silvestre, Dolores. La Semana Trágica: Barcelona en Llamas, la Revuelta Popular y La Escuela Moderna. Madrido: Esfera de los Libros, 2009.

Martí , Amparo. "Transigencia kaj Netransigencia." La Internacional, 25-an de junio 1909. Biblioteca Nacional de España.

Martí n Corrales, Eloy (red.) Semana Trágica: entre las barricadas de Barcelona y el Barranco del Lobo. Barcelono: Edicions Bellaterra, 2011.

Martí nez Hoyos, Francisco. “Galdós y El Escándalo de su 'Electra.'” La Vanguardia, 4 januaro 2020. <https://www.lavanguardia.com/historiayvida/historia-contemporanea/20200104/472670383488/perez-galdos-siglo-xix-electra-teatro.html>

Montagut, Eduardo. “El derecho de asociación en la España contemporánea”. Nueva Tribuna, la 29-an de julio 2015. <https://www.nuevatribuna.es/articulo/cultura---ocio/derecho-asociacion-espana-contemporanea/20150729142333118558.html>

Naquet, Alfred. Kolektivismo kaj la Socialismo de Liberalaj Lernejoj; a Kritiko kaj ekspozicio. Londono: Swan Sonnenschein & Co., 1891. https://archive.org/details/collectivismsoci00naqu_0

Pitch Mitjana, Josep, kaj David Martí nez Fiol. La revolución de julio de 1909: un intento fallido de regenerar España. Albolote (Granada): Editorial Comares, 2019.

Preston, Paul, kaj Jordi Alinaud. Un pueblo traicionado: España de 1874 a nuestros dí as : corrupción, incompetencia polí tica y división social. Hispanio: Debate, 2019.

Laü Alonso, Manuel. La Masonerí a en España: Historia Inconclusa de Un Sueño de Libertad (1728-2022). Madrido: Editatum, 2023.

_____ La masonerí a madrileña en la primera mitad del siglo XX. Madrido: Sanz y Torres, 2019.

Velázquez Vicente, Pascual, kaj Antonio Viñao Frago. "Un Programa de Edukado Populara: la legado de Ferrer Guardia kaj la Editorial Publicaciones de la Moderna Lernejo (1901-1936)". *Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació*, no. 16 (2010): 104. <https://doi.org/10.2436/20.3009.01.66>

Werner, Gabriele. "Diskursoj pri Bildoj: Konsideroj pri la Apartaj Defioj Natura-Scienca Bilda Pozo por la Teorio de la Bildo". *La Teknika bildo. Historio de Stiloj en Scienca Bildo*. Redaktis Horst Bredekamp, Vera Dünkel kaj Birgit Schneider. Ĉikago: Universitato de Ĉikago Gazetaro, 2015.